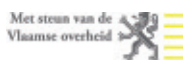

Nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen.

PAROCHIALE BROEDERSCHAPPEN IN DE MIJNSTREEK

MIJN ERF GOED

'Nu en altijd en in de eeuwen der eeuwen.
Parochiale broederschappen in de Mijnstreek'
is een uitgave van Erfgoedcel Mij-n-Erfgoed
werkzaam rond cultureel erfgoed voor en met de
zes gemeentes As, Beringen, Genk, Heusden-
Zolder, Houthalen-Helchteren en Maasmechelen.

TEKST EN ONDERZOEK

Leen Gos, Rombout Nijssen en Pieter Neirinckx

MET DANK AAN

de kerkfabrieken in de Mijnstreek

ILLUSTRATIE COVER

Gianmaria Caschetto

FOTO'S

Karel Hemerijckx en Mine Dalemans

DRUK & GRAFISCH ONTWERP

Drukkerij Leën

WETTELIJK DEPOT

D/2013/11865/1

INHOUD

- 5 VOORWOORD
- 7 BIJ WIJZE VAN INLEIDING
- 10 GENOOTSCHAP TOT VERLOSSING DER VERLATENE ZIELEN
DES VAGEVUURS
- 15 BROEDERSCHAP VAN DE GELOVIGE ZIELEN
- 16 VERENIGING VAN DE WEKELIJKSE KRUISWEG
- 20 BROEDERSCHAP VAN DE HEILIGE FAMILIE
- 27 BROEDERSCHAP/GENOOTSCHAP VAN DE HEILIGE
FRANCISCUS SALESIUS
- 30 BROEDERSCHAP VAN DE GEDURIGE AANBIDDING
- 35 BROEDERSCHAP VAN DE HEILIGE ROZENKRANS OF GEBEDSBOND
VAN ONZE-LIEVE-VROUW
- 46 BROEDERSCHAP VOOR HET UITROEIEN VAN DE
GODSLASTERINGEN EN HET VLOEKEN
- 50 SINT-PIETERSGENOOTSCHAP
- 51 BROEDERSCHAP VAN HET HEILIG KRUIS
- 52 BROEDERSCHAP VAN DE HEILIGE SCAPULIER VAN
ONZE-LIEVE-VROUW VAN DE BERG CARMEL
- 55 CONGREGATIE VAN ONZE-LIEVE-VROUW ONBEVLEKT
ONTVANGEN
- 57 GENOOTSCHAP VAN DE HEILIGE KINDSHEID
- 59 BROEDERSCHAP VAN HET HEILIG HART VAN JEZUS,
APOSTOLAAT VAN HET GEBED, BOND VAN HET HEILIG HART
- 65 ANDERE PAROCHIALE BROEDERSCHAPPEN
- 65 WERK VAN SINT-JOZEF
- 65 DERDE ORDE
- 66 BROEDERSCHAP VAN HET HEILIG SACRAMENT EN HET
40 URENGEBED
- 66 VERENIGING DER LIEVE-VROUWEBROEDERS
- 67 BROEDERSCHAP VAN DE HEILIGE HUBERTUS
- 70 BROEDERSCHAP VAN DE HEILIGE BARBARA
- 70 BROEDERSCHAP TER ERE VAN SINT-JOB

- 72 BROEDERSCHAP VAN 33 PERSOONEN TER EER DER 33 JAREN
ONZER HERE JEZUS CHRISTUS
- 72 BROEDERSCHAP VAN ONZE-LIEVE-VROUW VAN BIJSTAND
- 74 BROEDERSCHAP VAN SINT-AMBROSIUS
- 74 BROEDERSCHAP VAN ONZE-LIEVE-VROUW VAN HET HEILIG
HART VAN JEZUS
- 74 GENOOTSCHAP VOOR DE GOEDE DOOD
- 77 EEREWACHT VAN HET ALLERHEILIGSTE HART VAN JESUS
- 78 AARTSBROEDERSCHAP DER MAANDELIJKSCHE AANBIJDING
- 78 BROEDERSCHAP VAN DE HEILIGE PHILOMENA
- 78 BROEDERSCHAP VAN DE HEILIGE ANNA
- 78 BROEDERSCHAP VAN HET HEILIG SACRAMENT EN DE
HEILIGE ROZENKRANS
- 81 BROEDERSCHAP VAN HET HEILIG SACRAMENT
- 81 AANBIJDENDE SACRAMENTSWACHT
- 84 BROEDERSCHAP VAN ONZE-LIEVE-VROUW VAN VII WEEËN
- 85 BROEDERSCHAP VAN SINT-BAVO EN DE DRIE GEZUSTERS
- 85 BROEDERSCHAP VAN ONZE-LIEVE-VROUW AAN DE STAAK
- 86 BROEDERSCHAP VAN DE HEILIGE CORNELIUS
- 86 BROEDERSCHAP VAN ONZE-LIEVE-VROUW HULP DER
CHRISTENEN
- 86 BROEDERSCHAP VAN DE HEILIGE LUCIA
- 86 BROEDERSCHAP VAN DE HEILIGE MIS VAN EERHERSTEL
- 86 AARTSBROEDERSCHAP DER ALLERHEILIGSTE
DRIEVULDIGHEID TOT VERLOSSING DER CHRISTENE SLAVEN
- 86 BROEDERSCHAP VAN ONZE-LIEVE-VROUW VAN LORETO
- 87 ENKELE VEEL VERMELDE GEBEDEN

Beste lezer,

Graag stellen we u deze nieuwe publicatie voor over de broederschappen in de Mijnstreek.

“Broederschappen”, zegt u? We moeten eerlijk zijn ...

Toen Rombout Nijssen, rijksarchivaris in Hasselt, en projectmedewerker Pieter Neirinckx ons in de zomer van 2012 benaderden met de vraag een verkennend onderzoek uit te voeren over de broederschappen in de Mijnstreek, hadden we wel een woordje uitleg nodig. Al snel waren we, samen met hen, in de ban van dit stukje cultureel erfgoed en er van overtuigd dat dit roerende en immateriële erfgoed niet verloren mag gaan. Deze parochiale groeperingen waren talrijk vanaf 1750 tot omstreeks 1910 en hadden als belangrijkste doelstelling de parochianen in te schakelen voor de pastorale werken van pastoors en bisschoppen.

Het onderzoek startte in Maasmechelen waar we van de kerkfabrieken de toestemming kregen te grasduinen in hun pastorieën, sacristieën, vergader-ruimtes en archiefkasten. Na de eerste vondsten in Maasmechelen met zijn vele kerkdorpen, breidden we het onderzoek uit naar de andere mijngemeentes, waar we wederom konden rekenen op een grote gastvrijheid. Een keuze uit het cultureel erfgoed van de broederschappen, vindt u terug in deze publicatie.

Zorgvuldig werden eveneens enkele bijzondere voorwerpen uit elk van de gemeentes uitgekozen. Die tonen wij in de kerk van Mechelen-aan-de-Maas in het weekend van 21 april 2013, ter gelegenheid van Erfgoeddag 2013.

Uiteraard kwamen we tijdens onze zoektocht meer bijzondere voorwerpen en verhalen tegen, die niet verbonden zijn aan het gegeven van de broederschappen. Dit zet ons aan om in de toekomst onze contacten met de kerkfabrieken opnieuw op te zoeken en deze uiterst boeiende wereld verder te verkennen.

We wensen u veel lees- en kijkplezier met deze publicatie.

PATRICK WITTERS
Voorzitter Projectvereniging Mijnstreek

ANNIEK NAGELS
Secretaris Projectvereniging Mijnstreek

BIJ WIJZE VAN INLEIDING

Mensen verenigen zich in broederschappen wanneer zij een zelfde doel nastreven. De oprichting ervan is een gegeven dat in Limburg al in de middeleeuwen voorkomt. Zo is uit latere bronnen het bestaan bekend van de middeleeuwse Eucheriusgilde in Sint-Truiden, die leken in dienst van de abdij gegroepeerd zou hebben. Andere Limburgse broederschappen met een eeuwenoude geschiedenis zijn de broederschap van Sint-Gertrude in Kuringen en de broederschap van Virga Jesse in Hasselt.

Vanaf de vijftiende eeuw ontstaan broederschappen die niet in de eerste plaats een economische betekenis hebben, maar die mensen groeperen die in de eerste plaats samen dezelfde devoties willen beleven.

Typisch voor deze broederschappen, is het feit dat het in essentie om een vereniging van leken gaat. Priesters zijn niet uitgesloten, maar in wezen gaat het om lekenbroederschappen. Een tweede kenmerk is dat zij hun gezamenlijke doelstelling formuleren in functie van de devotie voor een specifieke heilige (Onze-Lieve-Vrouw, de heilige Bavo, de heilige Anna, de heilige Philomena), voor een bepaalde relikwie (het Heilig Kruis), voor een vroom gebruik (de Rozenkrans, de Kruisweg) of voor Christus zelf (het Sacrament). Een derde belangrijk kenmerk is dat het lidmaatschap van deze broederschappen de aangesloten broeders en zusters na hun overlijden verzekert van het gebed van hun medebroeders en -zusters voor hun zielenheil. Deze broederschappen voorzien in hun reglement dat er missen gedaan en bijgewoond worden voor de zielenrust van de overleden leden, dat de leden zich engageren om de uitvaartmissen van medeleden bij te wonen, en dat er persoonlijk voor de zielen van de overleden broeders en zusters gebeden wordt. In dezelfde sfeer ligt een vierde kenmerk: de mogelijkheid voor de leden om bijzondere aflaten te verdienen voor de zielen die in het vagevuur nog straffen voor hun zonden hebben uit te boeten.

In de zeventiende en achttiende eeuw werden op verschillende plaatsen in Limburg nieuwe broederschappen opgericht. Vooral de broederschappen ter ere van de Heilige Rozenkrans, de broederschappen van de Gedurige Aanbidding en die voor de Zielen in het Vagevuur waren toen populair.

In de negentiende eeuw krijgen de broederschappen een nieuw elan. In die mate zelfs dat de negentiende eeuw de bloeiperiode van de kerkelijke broederschappen wordt. De oprichting van broederschappen waarvan zoveel mogelijk parochianen lid moesten worden, en waarin de activiteiten met betrekking tot een bepaald aspect van de pastoraal werden samengebracht, was in de negentiende eeuw een beproefde strategie om het pastoraal werk van pastoors en kapelaans te stroomlijnen en ook de leken tot daadwerkelijke inzet te brengen. Door hun parochianen lid te maken van een broederschap, werd het pastorale doel van die broederschap ook het doel van de parochianen zelf. Mede daardoor werden de broederschappen krachtige instrumenten in de parochiepastoraal van de negentiende en twintigste eeuw. Doordat er precieze richtlijnen waren voor dagelijkse en wekelijkse gebeden, bleef het nakomen van de verplichtingen van de broederschap vrij eenvoudig. De mogelijkheid om aflaten te verdienen, en misschien de gedachte aan de mogelijkheid dat er later ook voor henzelf ooit een aflaat verdiend zou worden, wakkerde de ijver en de godsvrucht van de broeders en zusters nog aan.

Deze brochure beoogt geen volledig overzicht van al de broederschappen die ooit op het grondgebied van onze steden en dorpen bestaan hebben. Wel worden een aantal broederschappen voorgesteld. De nadruk ligt hierbij op de broederschappen uit de negentiende eeuw. Zij zijn talrijk, en zij zijn over het algemeen in de parochiearchieven goed gedocumenteerd.

De meeste broederschappen in deze brochure waren aan het einde van de negentiende eeuw al stilgevallen, en haalden het jaar 1900 niet. Enkel en bleven op papier bestaan tot omstreeks de Eerste Wereldoorlog. Minder talrijk zijn de broederschappen die het daarna nog volhielden. Velen onder ons zullen zich nog de *Derde Orde* herinneren, de *Congregatie van Onze-Lieve-Vrouw*, of de *Bond van het Heilig Hart* die in ons bisdom in de jaren '70 nog levendige afdelingen had. Hier en daar wordt een oude traditie nog in ere gehouden: in Paal bijvoorbeeld trekken de leden van de *Broederschap van het Heilig Sacrament* elke laatste zondag van de maand met hun vaandel en hun flambouwen processiegewijs door de kerk.

Voor de beschreven broederschappen wordt hetzelfde stramien gehanteerd. Na de naam van de broederschap volgt een lijst van parochies waarvan geweten is dat de broederschap er voorkwam of er een afdeling had, met het jaar van oprichting indien dat gekend is, en eventueel de plaatselijke naam voor de broederschap. Vervolgens worden de betekenis en de bedoeling van

de broederschap geschetst. Er wordt stilgestaan bij de rol ervan in de pastoraal, en bij de gunsten die de leden in de vorm van aflaten konden verwerven. Indien mogelijk wordt ook de tekst van een kenmerkend archiefstuk uitgegeven. Een foto van een voorwerp uit het patrimonium illustreert het broederschap. Een einddatum wordt niet gegeven. Het einde van een broederschap is immers zelden het gevolg van een formele beslissing. Veeleer is het zo dat een bepaalde devotie als achterhaald of niet meer actueel beschouwd wordt. De activiteiten van de broederschap vallen dan geleidelijk stil en de leden verleggen hun belangstelling. De broederschappen in deze brochure zijn niet afgeschaft, maar uitgedoofd.

Aflaataankondiging voor de Broederschap van het Heilig Hart van Jezus in Viversel.

Een volle aflaat is een kwijtschelding van de tijdelijke straffen die men in het vagevuur ondergaat als uitboeting van zonden die men gebiecht heeft, en waarvoor men vergiffenis gekregen heeft en penitentie volbracht.

Het is hierbij belangrijk te weten dat men deze aflaten in de regel niet voor zichzelf verdient, maar voor de zielen in het vagevuur.

Het denken over aflaten is na het Tweede Vaticaanse Concilie fel geëvolueerd.

De handleiding voor de aflatenleer die in 1968 verscheen, werd in 1986 en in 1999 herzien.

Volle aflaten komen niet meer veel voor.

Genootschap tot Verlossing der Verlatene Zielen des Vagevuurs

BERINGEN SINT-PIETERSBANDEN, 1888-

BOLDERBERG SINT-JOB (*Broederschap der Verlatene Zielen*), 1897-

BOORSEM SINT-JORIS, 1888-

EISDEN SINT-WILLIBRORDUS, 1888-

HEUSDEN SINT-WILLIBRORDUS

KOERSEL SINT-BRIGIDA

NIEL-BIJ-AS SINT-NIKLAAS, 1888-

OPGRIMBIE SINT-KRISTOFFEL, 1888-

PAAL SINT-JAN DE DOPER, 1888-

UIKHOVEN SINT-NIKLAAS, 1888-

VIVERSEL SINT-QUIRINUS, 1888-

Deze broederschap werd opgericht om de vergeten zielen in het vagevuur, de zielen van mensen die niemand nog herdenkt, uit de vergetelheid te halen, en om bij te dragen tot hun verlossing uit het vagevuur.

Deze doelstellingen zouden bereikt moeten worden door enerzijds herdenkingsmissen voor de vergeten zielen te laten doen, en anderzijds door aflaten te verdienen die aan de zielen in het vagevuur ten goede zouden komen. De herdenkingsmissen werden gefinancierd uit de bijdragen van de leden van de broederschap.

De oprichting van een Aartsbroederschap tot Verlossing der Verlatene Zielen des Vagevuurs in het Franse bisdom Séz, en het enthousiaste onthaal van dit initiatief door de aartsbisschop van Mechelen en de bisschoppen van Luik, Gent en Namen, leidden vanaf het einde van de jaren '80 van de negentiende eeuw in veel parochies tot de oprichting of heroprichting van broederschappen met dezelfde betrachtingen. Om de oprichting van plaatselijke broederschappen te promoten en om hun werking op te volgen werd door de bisschoppen een nationale bestuurder aangesteld, en voorts stelde elke bisschop in zijn bisdom een bestuurder aan. In het bisdom Luik kregen de dekenen en de pastoors richtlijnen om hun medewerking te verlenen aan dit initiatief.

Gespreid over veertien feestdagen kon elk lid jaarlijks even veel volle aflaten verdienen voor de zielen in het vagevuur. Op de dag waarop men tot de broederschap toetrad, en *in het uur van de dood*, kon men telkens nog een volle aflaat verdienen. Een volle aflaat gaf de begunstigde ziel vrijstelling van

verdere uitboeting, en kan dus enigszins beschouwd worden als een vrijkaart voor de hemel. De mogelijkheid om deze volle aflaten te verdienen was wellicht de krachtigste troef om leden te werven. Naast de volle aflaten waren er talrijke gedeeltelijke aflaten, voor een aantal dagen, te verdienen. Gedeeltelijke aflaten gaven de begunstigde ziel een inkorting van de boetetijd in het vagevuur. Tot slot werd nieuwe leden in het vooruitzicht gesteld dat regelmatig lidmaatschap hen het recht zou geven op deelname in de gunsten die verdiend werden door de goede werken van de leden van de kloosterorden van de augustijnen, de karmelieten, de dominicanen, de franciscanen en de redemptoristen.

Het genootschap bevorderde ook het veelvuldig bidden van de Rozenkrans. Daarom kregen de priesterbestuurders van de aangesloten broederschappen de macht om rozenkransen te wijden, zodat met het bidden ervan speciale aflaten verdiend konden worden. De priesterbestuurders kregen ook het voorrecht om scapulieren te wijden. Het wijden van rozenkransen en scapulieren was traditioneel een bevoegdheid van de paters dominicanen.

De zielen in het vagevuur zijn de zielen van gedoopte katholieke mensen waarvan de zonden in de biecht vergeven zijn, maar die nog een schuld tegenover God uit te boeten hebben. Dat uitboeten doet men in het vagevuur. De zielen die in het vagevuur hun loutering hebben ondergaan, krijgen alsnog toegang tot de hemel, waar hen het eeuwig geluk wacht.

Uit het parochiearchief van Opgrimbie:

*Genootschap tot Verlossing der Verlatene Zielen des Vagevuurs
Afdeeling van het bisdom Luik.*

Aan de verlossing arbeiden van de Zielen des Vagevuurs, is een uitmuntend liefdewerk, waardoor wij uiterst aangenaam zijn aan het H. Hart van Onzen Heer Jesus-Christus.

En helaas! Hoeveel arme zielen zijn geheel vergeten, gansch verlaten! Hoeveel voor dewelke het bloed van 't goddelijk Lam niet eens op het altaar gevloeid heeft! 't is om aan deze noodlottige vergetelheid een einde te stellen, dat Mgr Trégaro, bisschop van Séz, in zijn bisdom een genootschap heeft opgericht, voor doel hebbende de verlossing der meest verlatene Zielen des Vagevuurs.

Statuten

Art. 1. Dit genootschap is opgericht in de kerk van la Chapelle Montligeon (in het departement Orne, Frankrijk), met goedkeuring van Mgr Trégaro, bisschop van Séez.

Art. 2. Elke week geschieden er zeven missen voor de meest verlatene zielen, en drij per maand voor de overledene priesters. Naarmaten de bijdragen der leden vermeerderen, zullen voor de geloovige zielen meerdere missen gelezen worden, in de bisdommen en parochies waar men een genoegzaam getal leden tellen zal.

Art. 3. Het Genootschap laat deze missen doen met de opbrengst der bijdragen der leden.

Art. 4. Een jaarlijksche bijdrage van vijf centiemen, per lid, doet deelen in de verdiensten dier missen.

Art. 5. Het verzamelen van twintig bijdragen, of de gift van eenen frank, geeft recht op den titel van Weldoener en op het beeldeken des Genootschaps.

Voor eenen frank kan men zich doen inschrijven voor twintig jaren; stort men vijf franken, men is lid voor altijd.

Art. 6. De namen der leden worden ingeschreven in den bijzonderen register van 't Werk.

*Gezien en goedgekeurd, + Fr. Marie, bisschop van Séez
Séez, den 5 october 1884.*

Door eene gift van vijf centiemen deelt men dus in de verdiensten der missen die het genootschap jaarlijks doet celebreeen.

Bijgevolg iedereen, hoe arm hij ook zij, kan deel nemen aan dit verdienstelijk liefdewerk, en hierdoor de zoo krachtige bescherming verdienen der zielen des vagevuurs.

De Eerw. Heer Kanunnik De Molder, pastoor van Sint-Augustinus te Antwerpen, is algemeen bestuurder voor Belgenland.

Om het werk zijn bisdom op te richten heeft zijne doorluchtige hoogwaardigheid tot algemeen bestuurder aangesteld den Eerw. Heer C. Lucas, secretaris van het bisdom, Premonstretstraat 16, Luik, en tot afgeveerdigden der dekenijen der Eerw. Heeren dekens, elk in zijn distrikt.

De Eerw. Heeren pastoors zijn gelast in hunne parochie inschrijvingen te verzamelen en ze op te zenden aan de Eerw. Heeren Dekens, die op hunne beurt dezelve zullen overhandigen aan den Algemeenen diocesanen Bestuurder.

Aan dezen behoort men te zenden al de vragen nopens het Werk: inlichtingen, verspreidingsbriefjes, beeldekens, enz.

Levende en overledene bloedverwanten worden ook opgeschreven, en kunnen alzoo deelnemende leden gemaakt worden. Immers, de almoes in den naam der afgestorvenen gegeven, brengt aan deze zielen troost en verlichting bij.

Alle drij maanden verschijnt er een verslag van 't Werk, waarin voorkomen de namen der afgestorvene leden en de verzoeken of aanbevelingen der levenden.

Prijs van inteekening: een frank per jaar. (Onder pers: maandelijksche Belgische Annalen, in de twee talen, zelfde abonnementsprijs.)

Dit verheven Werk, door zijne Heiligheid den Paus Leo XIII gezegend, vindt ten allen kante goedkeuring, en is reeds gevestigd in verscheidene bisdommen van Frankrijk en van den vreemde. Het geniet ook de bijtreding van Hunne Hoogweerdigheid den Aartsbisschop van Mechelen, en de Bisschoppen van Gent, Luik, en Namen. Ziehier hunne goedkeuring:

Gezien en goedgekeurd,

Mechelen 14 februari 1888.

+ PL, Aartsbisschop van Mechelen

Ik keur dit uitmuntend Werk goed, en ik beveel het aan.

Gent, 20 februari 1888.

+ Henricus, Bisschop van Gent

Dit Werk ten voordeele der heilige Zielen van 't vagevuur is uitmuntend. Wij bevelen het ten hoogste aan den iever der geestelijken en aan de godsvrucht der geloovigen van ons bisdom.

Luik, den 18 februari 1888

+ Victor Jos., Bisschop van Luik

Ik geef uit ganscher harte mijnen zegen aan dit voordeelig Werk, en ik wensch dat het zich in mijn bisdom verspreide.

Namen, 16 februari 1888

+ Ed. Jos., Bisschop van Namen

Door de vereeniging van dit Genootschap met het Aartsbroederschap van denzelfden naam in de kerk van Santa Maria in Monterone te Rome wettiglijk opgericht, genieten al de leden een groot getal aflaten, en de priesters bestuurders van 't Werk nog vele voorrechten en bijzondere machten.

Wij laten er eenige volgen:

Aan de priesters bestuurders wordt toegestaan:

1° Wijden en met aflaten verrijken den Rozenkrans van den H. Dominicus, het Rozenhoedje der Onbevleete Ontvangenis, van den H. Augustinus en de H. Monica, den Rozenkrans der H. Drijvuldigheid.

2° Wijden den scapulier van den berg Carmelus, der H. Drijvuldigheid, van het lijden van Onzen Heer Jezus-Christus en der HH Harten.

De volgende aflaten zijn verleend aan de leden:

1° Volle aflaat: den dag der inschrijving, in het uur der dood, Kersmis, Drij Koningen, Sakramentsdag, Onbevleete Ontvangenis, Lichtmis, O.-L.-V. Boodschap, O.-L.-V. Hemelvaart, O.-L.-V. Geboorte, Sint Michiels openbaring (8 mei) en Feest van Sint Michiel (29 september), Sint Jozefsdag (19 meert) en Beschermingsfeest van den H. Jozef, S.S. Petrus en Paulus, en Allerzielendag (2 november).

2° Vele gedeeltelijke aflaten, gemeld in het boekje: petit sommaire des privilèges et indulgences de l'oeuvre.

3° Geestelijke gunsten. Aan elk lid wordt, tijdens het leven en na den dood, toegestaan gedurige gemeenschap in al de goede werken door de leden van beide geslachten verricht der Religieuze Orde van den H. Augustinus, der Carmelieten, Dominicanen, Franciscanen, Redemptoristen.

RIJKSARCHIEF HASSELT, PAROCHIEARCHIEF VAN OPGRIMBIE, NR. 7.

Om een volle aflaat te verdienen, moet men in de regel op de daarvoor vastgestelde dag drie verplichtingen vervullen:

1. Men moet de daarvoor aangeduide kerk bezoeken. Sommige aflaten kunnen enkel in een bepaalde kerk verdiend worden, in andere gevallen staat het de gelovige vrij een gebedsplaats te kiezen. In de regel gaat het wel om openbare kerken of kapellen. In een particuliere kapel kan men alleen wanneer zij daartoe in een pauselijke breve het voorrecht gekregen heeft, op een regelmatige manier de verplichtingen voor het verkrijgen van een aflaat vervullen.
2. Men moet oprecht gebiecht hebben, en vervolgens op de dag waarop de aflaat verdiend kan worden waardig communiceren.
3. Men moet in de daarvoor aangeduide kerk bidden voor de zogenaamde pauselijke intenties, dat wil zeggen voor de eendracht onder de christelijke vorsten, voor de uitroeiing van de ketterij (en niet van de kettters!), en voor de verheffing van onze Moeder de Heilige Kerk.

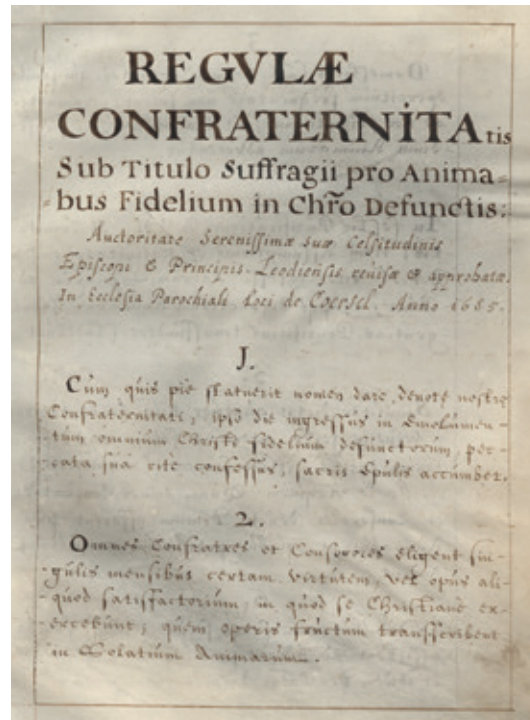
Voor de leden van verschillende broederschappen was een speciale aflaat te verdienen in het uur des doods, wanneer men zijn einde voelde naderen. Wie daartoe nog in staat was, moest op dat ogenblik berouwvol biechten en communiceren, om met God verzoend te sterven. Wie daar niet meer toe in staat was, moest minstens oprecht berouw hebben over zijn zonden, en de naam Jezus aanroepen, met de mond als hij nog kon spreken, en anders in zijn hart.

Broederschap van de Gelovige Zielen

KOERSEL SINT-BRIGIDA (*Broederschap voor de Lijdende Zielen van de Overleden Gelovigen*), 1685-

PAAL SINT-JAN DE DOPER, 1756-

De doelstellingen van de Broederschap van de Gelovige Zielen zijn grotendeels dezelfde als die van het Genootschap tot Verlossing der Verlatene Zielen des Vagevuurs: herdenken van de zielen in het vagevuur en verkorten van hun boetetijd door het verdienen van aflaten. Deze broederschappen dateren echter van de periode voor de oprichting van het Aartsbroederschap in Séez. Typisch voor deze oudere broederschappen is ook de nadruk die gelegd wordt op de mogelijkheid om aflaten te verdienen voor zijn eigen ziel, en zo de tijd die men zelf in het vagevuur zou moeten doorbrengen in te korten. Een ander verschil met de vorige broederschap is dat de leden geen speciale bijdrage verschuldigd waren waarvan missen gelezen konden worden.

Uit het ledenregister van de Broederschap van de Gelovige Zielen in Koersel.

Vereniging van de Wekelijkse Kruisweg

BOLDERBERG SINT-JOB (*Genootschap van den Wekelijkschen Kruisweg*), 1898-

BOORSEM SINT-JORIS, 1923-

EISDEN SINT-WILLIBRORDUS (*Godvruchtige Vereeniging van personen op den Wekelijkschen Kruisweg*), 1891-

EVERSEL SINT-JACOBUS, 1894-

GENK SINT-MARTINUS (*Genootschap van den Wekelijkschen Kruisweg*), HERNIEUWD IN 1912

HELCHTEREN SINT-TRUDO (*Godvruchtige Vereeniging van den Wekelijkschen Kruisweg*), 1893-

HEUSDEN SINT-WILLIBRORDUS, 1887-, HERNIEUWD IN 1901

NIEL-BIJ-AS SINT-NIKLAAS (*Werk van de Wekelijkschen Kruisweg*), 1891-

VIVERSEL SINT-QUIRINUS (*Godvruchtige Vereeniging van den Wekelijksche Kruisweg*), 1892-

VUCHT SINT-REMIGIUS (*Godvruchtige Vereeniging van den Wekelijkschen Kruisweg*), 1893-

Hoewel de Vereniging van de Wekelijkse Kruisweg zich expliciet geen broederschap noemt, is het toch een vereniging van leden, die zich engageren om geestelijke oefeningen te doen, en om speciaal voor de overleden medeleden te bidden.

In dit geval engageren de leden zich om wekelijks een kruisweg te doen. In de regel deed men dat in de parochiekerk, op dag en uur naar keuze. De leden namen zich ook voor om, wanneer de kruisweg publiek gedaan werd, daar waardig aan deel te nemen om de andere kerkgangers tot voorbeeld te zijn.

Wie de kruisweg op de voorgeschreven wijze deed, verdiende aflaten voor de zielen in het vagevuur.

Zoals andere gebeden voor een intentie opgedragen kunnen worden, zo is dat ook met de kruisweg. Gedurende de week na het overlijden van een medelid werd de kruisweg voor de zielenrust van de overledene opgedragen. Op andere momenten kon de pastoor van de parochie beslissen aan welke

→ Uit het ledenregister van de Vereniging van de Wekelijkse Kruisweg in Helchteren.

A. N.

D. G.

GODVRUCHTIGE VEREENIGING
VAN DEN
Wekelijkschen Kruisweg

opgericht
door de Eerw. P. P. Redemptoristen ten
verzoeken van den Eerw. Heer P. Gernman
Pastoor, in de parochiale Kerk van
Helchteren, den 10^{den} Junij 1893.

.....
Leden.

Felix Gernman, der aldy overleden
Pastoor van Helchteren.

intentie de kruisweg werd opgedragen.

Om de toegang tot de vereniging heel laagdrempelig te houden, werd er van de leden geen lidgeld gevraagd, en werd het nakomen van het engagement van de wekelijkse kruisweg ook voor de leden niet als een verplichting, maar als een voornemen beschouwd. Of in de taal van die tijd: *den Kruisweg verplicht niet op staat van zonde.*

Uit het parochiearchief van Helchteren:

Jesus, Maria, Jozef, Alphonsus.

Aanzie Jezus beladen met zijn kruis; overweeg zijn bitter lijden, opdat gij niet moede wordet en uwe ziel niet bezwijkte.

Helchteren

Godvruchtige vereeniging van den Wekelijkschen Kruisweg

“Een zeer krachtig middel om de zondaars te bekeeren, de lauwe zielen uit hunnen slaperigen staat op te wekken en de rechtvaardigen in heiligheid te doen aangroeien, is voorzeker de oefening van den heiligen Kruisweg.”

Paus BENEDICTUS XIV.

En hoe menigvuldig zijn de aflaten, die men op den heiligen Kruisweg verdienen kan, voor de geloovige Zielen des Vagevuurs!!

1° Dit werk is geene broederschap of confrerie; maar enkel eene vereeniging van godvruchtige personen die HET VOORNEMEN MAKEN (zonder zich te verplichten) EENMAAL PER WEEK den heiligen Kruisweg te gaan.

2° De leden mogen daartoe nemen eenen dag, een uur, volgens liefste.

3° Wanneer er een lid der Vereeniging komt te sterven, zal diens naam aan de eerste statie aangeteekend worden, en de leden zullen die week de aflaten van hunnen kruisweg aan den overledene toepassen.

Soms ook zal er door den Eerw. Heer Pastoor eene bijzondere intentie worden aanbevolen, zooals voor Zijne Heiligheid den Paus, de noodwendigheden van parochie of bisdom, of de bekeering der zondaars (paaschtijd), enz. De leden zullen dan trachten die intentie op hunnen kruisweg indachtig te zijn.

4° Wanneer de heilige Kruisweg publiek met het volk in de kerk gedaan wordt, zullen de leden der Vereeniging er trachten tegenwoordig te zijn om alsoo aan de andere parochianen het goed voorbeeld te geven.

Dit alles is geheel kosteloos, enkel ter eere Gods, om de godsvrucht tot het Bitter Lijden van Onzen Heer JEZUS-CHRISTUS meer en meer te verspreiden.

Gezien en goedgekeurd

Mechelen, den 20 Januari 1887.

*P.-L. Aartsbisschop van Mechelen.
Gent, den 11 april 1887.
HENRICUS, Bisschop van Gent
Brugge, den 8 Juni 1887.
J.-J., Bisschop van Brugge
Luik, den 11 Juni 1887.
VICTOR-JOSEPH, Bisschop van Luik
Doornik, den 31 October 1887.
ISIDORUS-J., Bisschop van Doornik
Namen, den 7 November 1887.
EDUARDUS, Bisschop van Namen.*

RIJKSARCHIEF HASSELT, PAROCHIEARCHIEF VAN HELCHTEREN, NR. 36.

Broederschap van de Heilige Familie

BOLDERBERG SINT-JOB, 1898-, IN 1901 HERNIEUWD ALS *Genootschap der Kristene Huisgezinnen toegewijd aan de Heilige Familie van Nazareth*
BOORSEM SINT-JORIS (*Genootschap van de H. Familie van Nazareth*), 1895-
EVERSEL SINT-JACOBUS, 1894-
HELCHTEREN SINT-TRUDO, 1869-
HEUSDEN SINT-WILLIBRORDUS, 1895-
KOERSEL SINT-BRIGIDA, 1865-, HERNIEUWD IN 1916
KOTEM SINT-PHILOMENA, 1898-
MEESWIJK SINT-LAURENTIUS, 1912-
NIEL-BIJ-AS SINT-NIKLAAS, 1895-
PAAL SINT-JAN DE DOPER, 1884-
VIVERSEL SINT-QUIRINUS, 1894-
ZOLDER SINT-HUBERTUS EN VINCENTIUS, 1909-

De pastoraal van de Broederschap van de Heilige Familie was er op gericht het Heilig Gezin van Nazareth als voorbeeld te stellen voor de huishoudens van de leden. Maria was als toegewijde echtgenote en liefhebende moeder het voorbeeld voor alle moeders. Jozef, als brave huisvader en hardwerkende timmerman diende als voorbeeld voor elke huisvader. Jezus werd in de iconografie van de heilige familie als de ideale zoon voorgesteld: braaf en gediensig.

In de huisgezinnen van de leden van deze broederschap werd de heilige familie *geïnstalleerd*. Dat wil zeggen dat een beeld van de heilige familie een ereplaats kreeg in het huis. Bepaalde gebeden moesten voor het beeld gebeden worden. Op die manier kregen de leden niet alleen op de bijeenkomsten van de broederschap uitleg over het lichtend voorbeeld van de heilige familie en over de levenswijze die men naar hun voorbeeld moest aanhouden. Door geregeld voor het beeld te bidden en te mediteren, kregen de leden ook de gelegenheid zich te laten doordringen van de waarde van dit voorbeeld.

Zoals dat bij andere broederschappen het geval was, kon men ook hier aflaten verdienen die aan de zielen in het vagevuur ten goede komen. Op de dag van hun intrede, op de jaarlijkse algemene vergadering, op de feestdagen van Kerstmis, van de Besnijdenis van Jezus, op Driekoningendag, Pasen, Onze Lieve Heer Hemelvaart, Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen, Onze-Lieve-Vrouw Geboorte, Onze-Lieve-Vrouw Boodschap, Onze-Lieve-Vrouw Lichtmis, Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaart, op de feestdag van Sint-

Medailles van de Broederschap van de Heilige Familie in Eversel.

Jozef (19 maart), op het beschermingsfeest van Sint-Jozef, op de feestdag van het huwelijk van Onze-Lieve-Vrouw (23 januari), op de feestdag van de heilige familie, en in het uur van hun dood. Voorts konden de aangesloten gezinnen maandelijks een volle aflaat verdienen door gedurende de hele maand dagelijks samen de voorgeschreven gebeden te verrichten voor een beeld van de heilige familie. Tenslotte waren er op eenvoudige wijze, door het verrichten van bepaalde gebeden of door het doen van goede werken, talrijke tijdelijke aflaten te verdienen. In de publicaties van de broederschap werd daarover uitvoerig bericht.

Uit het Rijksarchief te Hasselt:

Godvruchtig genootschap der Heilige Familie

Volle aflaat: De deelgenooten der H. Familie, van beide geslachten, die, gebiecht en gecommuniceerd hebbende, de parochiekerk of eene openbare bidplaats zullen bezoeken, en daar eenigen tijd volgens het inzicht van Z.H. den Paus zullen bidden, zullen het recht hebben eenen vollen aflaat op de volgende dagen te verdienen:

I. Den dag waarop zij zullen lid worden van het Genootschap, met den toewijdingsakt te bidden, door de Congregatie van Kerkgebruiken goedgekeurd, en die op het einde dezer lijst is bijgevoegd.

II. Op de algemeente jaarlijksche vergadering, wanneer de deelgenooten hunne verbintenis vernieuwen.

Vaandel van de Broederschap van de Heilige Familie in Heusden.

III. Op de volgende feestdagen: Kerstmis, Besnijdenis, HH Drij Koningen, Paschen, OH Hemelvaart, OLV Onbevleete Ontvangenis, OLV Geboorte, OLV Boodschap, OLV Lichtmis, OLV Hemelvaart, Sint-Jozef (19 meert), Beschermingsfeest van Sint-Jozef, Trouwfeest der H. Maaagd (23 januari).

IV. Den dag van het titelfeest van 't geheele Genootschap.

V. Eenen dag in de maand naar keuze der deelgenooten, zoo zij gedurende diezelfde maand de gebeden ten gebruike der huisgezinnen voorgescreven, gezamenlijk verricht hebben voor eene beeltenis der H. Familie.

VI. In het oogenblik van sterven, in geval zij, niet kunnende biechten noch communicceeren, berouw hebben over hunne zonden, en met den mond den H. Naam Jesus aanroepen, of met het hert, zoo zij de spraak hebben verloren.

Gedeeltelijke aflaten. De deelgenoten die, tenminste met leedwezig herte, de parochiekerk waar de zetel van het Genootschap gevestigd is, of elke andere kerk of bidplaats bezoeken, en er God bidden voor het welzijn der christene samenleving, kunnen eenen gedeeltelijken aflaat van 7 jaaren en 7 quadragenen winnen op de feestdagen van OLV Bezoeking, OLV Presentatie, OLV Bescherming, de dagen waarop de deelgenooten te zamen vergaderd in de opgeschrevene huisgezinnen met leedwezig herte de vastgestelde gebeden zullen verrichten voor eene beeltenis der H. Familie, de dagen waarop de deelgenooten aanwezig zijn op de vergaderingen die mogelijk zullen plaats hebben.

Jezus, Jozef, Maria, ik geef u mijn hart en mijn leven.

Jezus, Jozef, Maria, staat mij bij in mijnen doodstrijd.

Jezus, Jozef, Maria, moge ik in uw gezelschap in vrede sterven.

(300 dagen aflaat)

Dagelijksch gebed voor de beeltenis der H. Familie

(Dezelfde deelgenooten zullen eenen aflaat van 300 dagen verdienen iedere male

zij het volgende gebed, doch voor de beeltenis der H. Familie, zullen bidden.)

“O zeer beminlijke Jesus, die door uwe onuitsprekelijke deugden en de voorbeelden van het huiselijk leven, de Familie geheiligd hebt welke gij uitverkozen hadt op aarde, zie goedig op ons huisgezin neder, dat voor uwe voeten knielende bidt om genade. Gedenk dat dit huisgezin u toebehoort, daar het door bijzondere vereering zich aan U opgedragen en toegewijd heeft. Bescherm hetzelve met welwillendheid, bevrijd het van de gevaren, kom het ter hulp in zijne noodwendigheden, en schenk aan zijne leden de gratie der volherding in het navolgen uwer H. Familie, opdat zij, al den tijd van hun sterfelijk leven, trouw verkleefd blijven aan uwen dienst en uwe liefde, en U eindelijk eeuwig mogen loven in den Hemel.

O Maria, zeer zoete Moeder, wij smeeken uwen bijstand af, met de overtuiging dat uw goddelijke Zoon uwe gebeden zal verhooren.

En gij, zeer roemrijke Patriarch, Heilige Jozef, help ons door uwe machtige bescherming, en draag onze gebeden aan Jesus-Christus op door de handen van Maria.”

(De deelgenoten, door ziekte of alle andere oorzaak verhinderd dit gebed te verrichten, zullen nochtans denzelfden aflaat verdienen met 5 maal het Gebed des Heeren en de Engelsche Groetenis en daarbij Glorie zij den Vader te bidden.)

200 dagen aflaat, ééns per dag, met het navolgende schietgebed te bidden:

“Jesus, Maria, Jozef, verlicht ons, helpt ons, redt ons! Amen.”

100 dagen aflaat met er toe bij te dragen dat de christenehuisgezinnen zich in dit godvruchtig en algemeen Genootschap laten opschrijven.

60 dagen aflaat telkens: 1. zij godvruchtelijk het H. Sacrificie der Mis of de goddelijke diensten bijwonen in eene parochiekerk, zetel van het Genootschap, 2. of vijfmalen het Gebed des Heeren en de Engelsche Groetenis voor de afgestorvene deelgenooten bidden, 3. of de oneenigheden in de huishoudens stillen, of althans de oorzaak zijn dat deze gestild worden, 4. of bijdragen om de huisgezinnen die van het rechte pad afgeweken zijn, terug op den weg der zaligheid te brengen, 5. of er voor zorgen de jonge knapen en meisjes in de christelijke leering te onderwijzen, 6. of eenig ander godvruchtig werk verrichten, dat tot welzijn van het Genootschap strekt.

Al deze aflaten zijn toevoeglijk aan de zielen des Vagevuurs.

VAN BOER

aan het

BROEDERSWAAR

der h.

WAARDE

WED. G. A. B. VAN

in de parochiale kerk

van

WED. G. A. B. VAN

den 20de december 1869

Vaandel van de Broederschap
van de Heilige Familie in Zolder.

*Gebed der christene huisgezinnen die
zich aan de H. Familie toewijden.*

*O Jesus, onze zeer minnelijke Zalig-
maker, die, uit den hemel gezonden
om de wereld door uwe leering en uw
voorbeeld te verlichten, het grootste
deel van uw leven in de nederige
woning van Nazareth, in de onderda-
nigheid aan Jozef en Maria, hebt
willen overbrengen, en die deze
Familie, welke aan al de christene
huisgezinnen tot voorbeeld moet
dienen, geheiligd hebt, ontvang
genadiglijk ons huisgezin, dat zich
teenemaal aan u toewijdt. Bescherm
en bewaar hetzelfde, versterk het in
uwe heilzame vrees, in den vrede en de
eendracht der christene liefde, opdat
het gelijk worde aan het goddelijk
voorbeeld Uwer Familie, en al zijne
leden eens, zonder eenige uitzondering,
het eeuwig geluk mogen genieten.*

*O zeer liefderijke Moeder van Jesus-
Christus en onze Moeder, Maria,*

*verkrijg door uwe goedheid en zachtmoedigheid, dat Jesus onze toewijding
aanveerde en ons zijne weldaden en zegeningen verleene.*

*O Jozef, zeer heilige Bewaarder van Jesus en Maria, kom ons door uwe gebeden
ter hulp in al onze noodwendigheden naar ziel en lichaam, opdat wij met U en
de gelukzalige Maagd Maria vereenigd, eeuwigen lof en dank aan Jesus-Christus,
onzen goddelijken Verlosser, mogen betuigen.*

Imprimatur. Mechliniae, die 20 Februarii 1895. P.C.C. Bogaerts, vic. gen.

RIJKSARCHIEF HASSELT, PROPAGANDAPRENTJE VAN HET BROEDERSCHAP VAN DE HEILIGE FAMILIE.

Broederschap/Genootschap van de Heilige Franciscus Salesius

BERINGEN SINT-PIETERSBANDEN

BEVERLO SINT-LAMBERTUS, 1880-

BOLDERBERG SINT-JOB, 1897-

BOORSEM SINT-JORIS (*Voortplanting van het Geloof*), 1877-

GENK SINT-MARTINUS (*Genootschap van den Heiligen Franciscus de Sales*), 1868-

HEUSDEN SINT-WILLIBRORDUS, 1869-

KOERSEL SINT-BRIGIDA, 1868-

MEESWIJK SINT-LAURENTIUS

OPGRIMBIE SINT-KRISTOFFEL, 1883-

PAAL SINT-JAN DE DOPER, 1887-, HERNIEUWD IN 1903

UIKHOVEN SINT-NIKLAAS (*Genootschap tot Voortplanting des Geloofs*), 1837-

VIVERSEL SINT-QUIRINUS, 1891-, HERNIEUWD IN 1921

De Broederschap van de Heilige Franciscus Salesius of het Genootschap tot Voortplanting van het Geloof was wellicht de meest populaire broederschap in de tweede helft van de negentiende eeuw. De regels van het genootschap waren in 1862 door paus Pius IX goedgekeurd. In 1864 werd het genootschap door de Belgische bisschoppen voor heel het land ingesteld, en op 31 mei 1869 vaardigde de bisschop van Luik een *Bijzonder Reglement* uit op de inrichting van het genootschap in zijn bisdom. In dezelfde periode werd in de meeste parochies van het bisdom een aangesloten genootschap actief.

De periode van de schoolstrijd, omstreeks 1877, was een nieuwe bloeitijd voor het genootschap. De doelstellingen, met name het behoud en de voortplanting van het geloof door onderwijs, door de verspreiding van goede boeken en door de promotie van missies en van toespraken, vielen immers grotendeels samen met de doelstellingen waarvoor de katholieken de schoolstrijd voerden.

Meer nog dan in de oudere broederschappen, konden de gelovigen in dit genootschap aflaten verdienen. Naast de traditionele aflaten op de dag van de aansluiting bij het genootschap en in het uur des doods, konden de leden volle aflaten verdienen op de drie feestdagen van het genootschap, en vier keer per maand op dagen die de leden vrij konden kiezen. IJverige leden konden zo in een jaar tot 51 volle aflaten verdienen voor de zielen in het vagevuur. Voorts zagen zij elk goed werk beloond met een tijdelijke aflaat van 60 dagen.

Een belangrijk aspect in de organisatie van dit genootschap was de maande-

Inschrijving tot voorplanting des geloofs
 Veldaan de jaren

1. J. H. Perrot pastoor	1859	1860	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867
2. Wilhelmus Bolkers	1859	1860	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867
3. Egidius Kortleven	1859	1860	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867
4. Josephus Bollen	1859	1860	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867
5. Petrus Kortleven	1859	1860	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867
6. Theodorus Massen	1859	1860	x	x	1863	1864	1865	1866	1867
7. De W. van Bollen	1859	1860	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867
8. Theodorus Groenen	1859	1860	1861	1862	1863	1864			
9. Lambertus Bollen	1859	1860	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867
10. Catharina Groenen	1859	1860	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867
11. Wilhelmus Kortleven	1859	1860	1861	1862	1863	1864	1865	1866	1867
12. Helena Meijer					2			1866	1867
13. Agnes Bollen w. M. Helber									
14. Maria Helber w. M. Helber									
15. Catharina Doldeys (w. J. J. Engelen)									
16. Maria Magd. Lyra									
17. Maria Magd. Lyra									

Uit het ledenregister van de Broederschap van de Heilige Franciscus Salesius in Uikhoven.

lijkse bijdrage van 5 centiemen die elk lid betaalde. Dat lidgeld moest door de pastoor bijgehouden worden, en jaarlijks doorgestort naar het bisdom, waar het voor de doelstellingen van het genootschap aangewend werd.

Uit het kerkarchief van Beringen:

Reglement van het Genootschap van den H. Franciscus Salesius

Doel van het Genootschap

Art. 1. Het genootschap van den H. Franciscus Salesius heeft het behoud en de verdediging des Geloofs voor doel. Paus Pius IX zegende het onder den naam van Voortplanting des Geloofs in het binnenland.

Art. 2. Het Genootschap tracht dat doel te bereiken door al de middelen welke de Christelijke liefde ingeeft, en wel voornamelijk, naar gelang de plaatselijke omstandigheden en noodwendigheden, 1° door het instellen van catechismuslessen, bijzonder van een catechismus van volherding; 2° door het stichten en onderhouden van katholieke scholen, in 't bijzonder zondag- en avondscholen; 3° door het verspreiden van goede en goedkope boeken en volkschriften, goede nieuwsbladen, goede lezingen in 't algemeen; 4° door preeken, missiën, retraits enz.

Oefeningen der leden

Art. 3. 1° De leden zullen dagelijks één Wees gegroet bidden, met de aanroeping: H. Franciscus van Sales, bid voor ons.

2° Zij geven maandelijks ten minste 5 cent, of 60 cent 's jaars.

Aflaten vergund door Zijne Heiligheid Pius IX en Leo XIII toevoegelijk aan de zielen des vagevuurs.

Art. 4. Volle aflaat 1° op den dag der inschrijving; 2° in de uur des doods; 3° op de drie feestdagen van het Genootschap, te weten den 29 januarij, den 29 juni, en den 8 december; 4° op vier dagen na verkiezing elke maand. Deze aflaten zijn verleend onder de gewone voorwaarden van biecht, communie, kerkbezoeking en gebeden volgens inzicht van Zijne Heiligheid.

Zestig dagen aflaat voor ieder goed werk. Honderd dagen aflaat zoo dikwijls men zegt: Heilige Franciscus van Sales bid voor ons. De heer pastoor zal die aflaten van tijd tot tijd afroepen, en bepaaldelijk op de drie zondagen die bovengenoemde feesten voorafgaan.

Bestuur

Art. 5. Het genootschap is geplaatst onder het bestier van een bisschoppelijk komiteit.

Art. 6. In elk kanton zal het Genootschap bestiert worden door den heer deken. Deze draagt zorg dat het werk in al zijne onderhoorige parochiën worde op- en ingericht, het reglement nauwkeurig onderhouden, en het aandeel geld waarover de heeren pastoors beschikken, besteed volgens het doel des Genootschaps.

Art. 7. In elke parochie zullen de namen der leden in een register opgeschreven en

bewaard worden. De heer pastoor of een ander persoon door hun aangeduid is hiermede belast. Eenige godvruchtige personen zullen op zich nemen nieuwe leden aan te winnen. Wanneer de heer deken kerkvisitatie houdt, zal hem het boek der inschrijvingen worden voorgelegd.

Art. 8. Als blad van het Genootschap zal alle veertien dagen een tijdschrift verschijnen, en voor titel dragen: *De kleine boodschapper van den H. Franciscus Salesius in het bisdom Luik*. Voor elke jaarlijksche opbrengst van 30 frank, of 50 inschrijvingen aan 60 cent, zal een nummer van elke aflevering ten gebruik der leden kosteloos verzonden worden. Hetzelfde voorrecht word verleend aan eene parochie waar het onmogelijk zou zijn gemelde som te vergaderen. De abonnementsprijs is 2 f. 50.

Art. 9. Jaarlijks zal door het bisschoppelijk Komiteit aan de heren pastoors eene lijst gestuurd worden, die zij volgenderwijze zullen invullen: 1° het getal der leden; 2° het beloop der geheele opbrengst; 3° het getal van kleinen boodschapper die parochie recht heeft kosteloos te ontvangen; 4° het getal der abonnementen; 5° de opbrengst dezer abonnementen. Deze opgaven worden voor den 20 december aan de heren dekens verzonden, die ze rond den 15 januarij aan den voorzitter of aan den secretaris van het bisschoppelijk komiteit doen toekomen. Ter zelve tijd wordt de helft van de opbrengst der onderschrijvingen te samen met het beloop der abonnementen aan de heren dekens overhandigd, en deze laatsten storten die sommen voor den 15 januarij op het secretariaat van het bisdom. De andere helft der onderschrijvingen word aan de beschikking der heren pastoors overgelaten, om in zijne parochie, met goedkeuring van den heer deken, besteed te worden aan een of ander werkt dat in het doel ligt van het genootschap.

Art. 10. Het bisschoppelijk Komiteit maakt jaarlijks de lijst op van alle parochiën met aanduiding van het getal der leden, en van het beloop der ontvangsten in elke parochie. Deze lijst wordt Zijne Heiligheid overgegeven, en verschijnt den 1er februarij in het tijdschrift.

Art. 11. De opvoedingsgestichten enz. zenden gemelde inlichtingen en sommen rechtstreeks naar het secretariaat van het Bisdom.

Broederschap van de Gedurige Aanbidding

AS SINT-THERESIA, 1766-, HERNIEUWD IN 1847 ALS *Broederschap der Gedurige Aanbiddinge van het Allerheiligste Sacrament*

BERINGEN SINT-PIETERSBANDEN, 1765-

BOLDERBERG SINT-JOB, 1850-

BOORSEM SINT-JORIS, HERNIEUWD IN 1840-, NOGMAALS HERNIEUWD IN 1894 ALS *Broederschap van de Gedurige Aanbidding en Werk der Arme Kerken*

EISDEN SINT-WILLIBRORDUS (*Broederschap van de Gedurige Aanbidding van het Allerheiligste Sacrament*), 1768-, HERNIEUWD IN 1846

EVERSEL SINT-JACOBUS, 1917-

GENK SINT-MARTINUS, 1767-

HELCHTEREN SINT-TRUDO, HERNIEUWD IN 1893

HEUSDEN SINT-WILLIBRORDUS, 1803-, HERNIEUWD IN 1946 ALS *Vereeniging der Gedurige Aanbidding en Werk der Arme Kerken*

KOERSEL SINT-BRIGIDA, 1767-

KOTEM SINT-PHILOMENA, 1889-

LEUT SINT-PETRUS

MEESWIJK SINT-LAURENTIUS, 1765-

PAAL SINT-JAN DE DOPER, 1884-

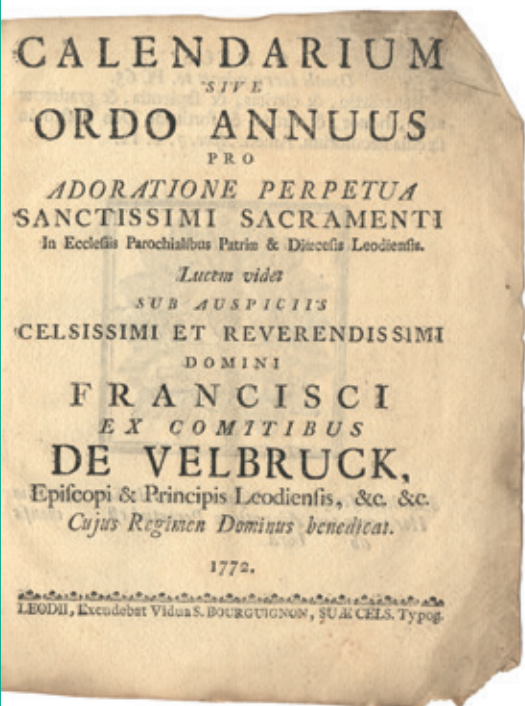
UIKHOVEN SINT-NIKLAAS, 1767-

VIVERSEL SINT-QUIRINUS, 1765-

ZOLDER SINT-HUBERTUS EN VINCENTIUS, 1767-, HERNIEUWD IN 1847

De eerste aanzetten tot de oprichting van de Broederschap van de Gedurige Aanbidding in het bisdom Luik dateren van 1746, en leidden vanaf 1766 tot de uitbouw van een sluitend netwerk van plaatselijke broederschappen. De oprichting van de broederschappen in de parochies en kloosters van het bisdom werd vanuit Luik gecoördineerd.

De bedoeling van het opzet was dat het Heilig Sacrament in het bisdom Luik permanent aanbeden werd. Daartoe werden in parochies en kloosters broederschappen opgericht, die dagen toegewezen kregen waarop zij voor de aanbidding instonden. De periode van de aanbidding begon voor elke broederschap om zes uur op de morgen van de dag die haar was toegewezen, en liep tot zes uur van de volgende dag. Dan begon de aanbidding door een andere broederschap in een andere parochie of in een ander klooster. Binnen

Voorblad van de kalender van de Broederschap van de Gedurige Aanbidding voor het jaar 1772.

elke broederschap werden de vierentwintig uren van de dag over de leden verdeeld. Elke parochie had zo haar eigen manier om de uren te verdelen. Over het algemeen werden de nachtelijke uren aan de mannen toebedeeld, de kinderen kregen de ochtend en de vooravond toegewezen, en de vrouwen aanbden het Sacrament overdag. Typisch voor de ledenregisters van de Gedurige Aanbidding is dat de leden ingeschreven zijn in volgorde van het uur waarop zij het Sacrament zullen aanbidden.

Doordat honderden plaatselijke broederschappen elk gedurende één dag van het jaar voor de aanbidding zorgden, en elkaar aflosten, werd een systeem uitgebouwd waarin het Heilig Sacrament inderdaad permanent aanbeden werd. Door de bloei van dit initiatief slaagde men er bovendien in dubbele en meervoudige systemen uit te werken, waarbij het Sacrament permanent op twee of drie of meer plaatsen tegelijk in het bisdom aanbeden werd.

Door de diensten van het bisdom werden drukwerken verspreid, met kalenders waarop aangeduid was welke dag aan elke broederschap toevertrouwd was.

Bij de herindeling van de Belgische bisdommen na de Franse Tijd speelde het bisdom Luik een groot gedeelte van zijn grondgebied kwijt. Parochies die voorheen van het bisdom deel uitmaakten, kwamen er buiten te liggen. Daardoor, en door een verminderde belangstelling voor het lidmaatschap van deze broederschap, vielen er naar het midden van de negentiende eeuw toe meer en meer hiaten in het systeem. Op initiatief van bisschop Van Bommel werd het initiatief in 1846 met veel steun vanwege het bisdom

→ Kalender van de Broederschap van de Gedurige Aanbidding voor de maand mei van 1772.

	CONCILIUM SUSTERENSE.	CONC. CASTELET.	CONC. BERINGEN.
12	Munstergeleen.	Montigni-le-Tigneux.	Hauthelen.
13	Havert.	Loverval.	Helchteren.
14	Havert.	Bouffieux.	Tessenderloo.
15	Millen.	Bouffieux.	Ham.
16	Millen.	Couillet.	Wychmael.
17	Susteren.	Marcinelle.	Beverlooz.
18	Susteren.	Marcinelle. & Herve.	Achel.
19	Hoelumb.	Marcinelle usq. ad vel.	Achel.
		CONC. TUNGREN.	
20	Born & Beuchten.	Bilsen.	Achel.
21	Born & Beuchten.	Bilsen.	Hensden.
22	Papenhoven & Griven- bicht.	Bilsen.	Meldert.
23	Papenhoven & Griven- bicht.	Bilsen usque ad 6 mat. diei seq. tunc	Clynebrogel.
24	Minckenberg in Berg.	Jesseren à 6 mat. usq. que ad 6 mat. diei seq.	Viversel.
25	Urmundt.	Haren & Bomershoven.	Hechtel.
26	Stein.	Vechmael.	Beringen.
27	Elsloo.	Opheers.	Excel.
28	Oblicht.	Horpmael.	Pael.
29	Limbricht.	Veulen seu Follonia.	Grootenbreugel.
30	Giittekoven.	Heers Castri.	Solder.
31	Hilfsenberg.	Hex à 6 matut. ad 6 vesp. tunc Schalkoven usque ad 6 mat. diei sequentis.	Overpelt.

Vaandel van de Broederschap van de Gedurige Aanbidding in Vucht.

opnieuw gelanceerd. Parochiale afdelingen werden opgericht of vernieuwd en al snel was er weer een dekkend net van parochiale en andere broederschappen van de Gedurige Aanbidding.

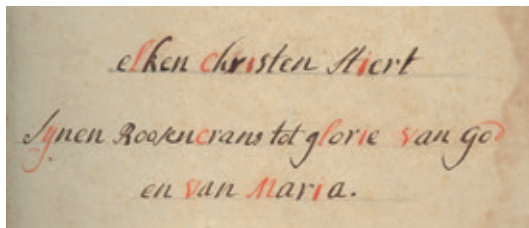
Ook de leden van deze broederschap hadden ruim de kans om aflaten te verdienen. Volle aflaten konden verdiend worden op een dag in de week waarin men zijn aanbidding deed, op de zondagen in het octaaf van Sacramentsdag (tweede donderdag na Pinksteren, en de zeven daarop volgende dagen) en in het octaaf van Allerheiligen (1 november en de zeven daarop volgende dagen), op Driekoningendag (6 januari), op de eerste zondag van de Vasten, op Witte Donderdag, op de eerste zondag van mei, op Onze Lieve Heer Hemelvaart, op de eerste zondag van de Advent, op de feestdag van Sint-Lambertus (17 september), de patroon-

heilige van het bisdom, en eens per maand door de leden die geknield Jezus-Christus in het Sacrament zouden aanbidden. Daarnaast waren er zoals in andere broederschappen ook tijdelijke aflaten te verdienen.

Het octaaf van een kerkelijke feestdag is de periode van acht dagen, te beginnen met de feestdag, waarmee de viering van die feestdag kan worden verlengd.

Broederschap van de Heilige Rozenkrans of Gebedsbond van Onze-Lieve-Vrouw

- BERINGEN SINT-PIETERSBANDEN (*Aartsbroederschap van de Heilige Rozenkrans*),
1639-, IN 1847 HERNIEUWD ALS *Genootschap van de Levende Rozenkrans*
- BEVERLO SINT-LAMBERTUS (*Aartsbroederschap van de Allerheiligste Maagd en Moeder
Gods Maria* OF *Aartsbroederschap van de Heilige Rozenkrans*), 1657-
- BEVERLO SINT-LAMBERTUS (*Levende Rozenkrans*), 1844-
- BOLDERBERG SINT-JOB, 1828-, HERNIEUWD IN 1897 ALS *Broederschap van de
Levendens Rozenkrans*
- BOORSEM SINT-JORIS (*Broederschap van de Levende Rozenkrans*), 1844-,
HERNIEUWD IN 1888
- EISDEN SINT-WILLIBRORDUS (*Broederschap van den H. Rozenkrans*), 1838-,
HERNIEUWD IN 1938
- EVERSEL SINT-JACOBUS (*Broederschap van de Rozenkrans*), 1882-
- GENK SINT-MARTINUS, 1816-
- HELCHTEREN SINT-TRUDO (*Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van de Rozen-
krans*), 1662-
- HEUSDEN SINT-WILLIBRORDUS, 1838-, HERNIEUWD IN 1934
- HOUTHALEN SINT-MARTINUS, 1707-
- KOERSEL SINT-BRIGIDA, 1740-, HERNIEUWD IN 1809, IN 1848 NOGMAALS
HERNIEUWD ALS *Broederschap van de Levende Rozenkrans*, EN WEER IN 1903
- LEUT SINT-PETRUS, 1826-
- MECHELEN-AAN-DE-MAAS SINT-MONULPHUS-EN-GONDULPHUS, 1888-
- MEESWIJK SINT-LAURENTIUS, 1865-
- NIEL-BIJ-AS SINT-NIKLAAS (*Broeder-
schap van de Levende Rozenkrans*),
1857-, HERNIEUWD IN 1889
- OPGRIMBIE SINT-KRISTOFFEL (*Broe-
derschap van onze-Lieve-Vrouw van
de Rozenkrans*), 1833-
- PAAL SINT-JAN DE DOPER (*Broeder-
schap van de Levende Rozenkrans*),
1865-, HERNIEUWD IN 1888
- UIKHOVEN SINT-NIKLAAS, 1893-

Uit het ledenregister van de Broederschap
van de Heilige Rozenkrans in Genk.

VIVERSEL SINT-QUIRINUS (*Broederschap van den Grooten Rozenkrans*), 1765-
 HERNIEUWD IN 1891 ALS *Broederschap van de Levende Rozenkrans*
 VUCHT SINT-REMIGIUS, 1835-, HERNIEUWD IN 1891
 ZOLDER SINT-HUBERTUS EN VINCENTIUS

De devotie voor de Rozenkrans was traditioneel een aspect van het pastoraal werk van de orde van de dominicanen of predikheren. Bij de oprichting van een plaatselijke broederschap van de Heilige Rozenkrans trad dan ook dikwijls een dominicaan van een klooster in de omgeving op.

De doelstelling van de broederschap was het promoten van het bidden van het rozenhoedje en van de rozenkrans. Leden verplichtten er zich toe wekelijks minstens één rozenkrans te bidden.

Op de dag van hun aansluiting bij de broederschap, in *het uur des doods*, op de grote kerkelijke feestdagen, op de feestdagen van Onze-Lieve-Vrouw en voorts op de eerste zondag van elke maand konden zij voor de zielen in het vagevuur een volle aflaat verdienen. Het bidden van de rozenkrans en van het rozenhoedje, of van delen ervan, leverde gedeeltelijke aflaten op.

VERMANING
Dat men behoort zich te doen inschryven in her Broederschap van den heyligen Rozenkrans.

EXHORTATION
Pour se faire inscrire dans la Confrérie du saint Rosaire.

GEBED
 der H. Kerch op den feestdag van den H. Rozenkrans.
 God, welke ons gheen Zoon des vlesch, dond
 re verzoeken, ons des gyden overige vangelich heil be-
 zongen: my lidde U, god ons, dat wy, die wy overvloed
 der heil heiligen der Rozenkrans der H. Margd. Mer-
 catorgenoten, ons vreden herigen te behouden, en de
 k. zonen van te behouden. Dien dienstkenne onze Heer Jhesus
 Christus onze Heer. Amen.

ORAIISON
de l'Esprit pour la fête du saint Rosaire.
 O Dieu, dont l'unique Fils nous a été donné à racheter
 par sa mort et sa résurrection; donne nous, nous
 qui sommes mortels, aveugles et aveuglés par le pé-
 che, la science et le pardon de nos fautes; et que tu
 es notre Dieu. Amen.

The poster features a central illustration of the Virgin Mary seated in a golden oval, surrounded by angels and other figures. The text is arranged in columns around the illustration.

Affiche van de
 Broederschap van de
 Heilige Rozenkrans.

Een rozenkrans of paternoster is het meest gebruikte gebedssnoer in gebruik in de Katholieke Kerk.

De rozenkrans bestaat uit 5 grote en 50 kleine kralen en wordt gebruikt voor het rozenkransgebed. Dit gebed bestaat uit het bidden van het Onze Vader (15 maal) en het Weesgegroet (150 maal) door de rozenkrans drie maal te doorlopen. Tijdens dit gebed worden het leven en lijden, en de verrijzenis van Jezus overwogen.

Het bidden van 150 maal een Weesgegroet is een verwijzing naar de 150 Bijbelse psalmen. De rozenkrans dankt haar naam aan een openbaring van Maria zelf: iedere keer dat een Weesgegroet wordt gebeden, schenkt men haar een roos. Elke complete rozenkrans is voor haar een kroon van rozen.

Tijdens het bidden van de rozenkrans overweegt men de vijftien zogenaamde mysteriën: de vijf blijde mysteriën, de vijf droevige en de vijf glorievolle mysteriën. In 2002 heeft paus Johannes Paulus II daar de 'vijf geheimen van het Licht' aan toegevoegd. Bij elkaar geven de mysteriën een erg elementaire samenvatting van het evangelie. Naast het gedenken van de mysteriën is er ook plaats voor gebedsintenties, zodat men een persoonlijk aspect aan dit gebed kan verbinden.

Na het noemen van een mysterie en eventueel een intentie, bidt men tien Weesgegroeten (een zogenaamd *tientje*). Dit wordt voorafgegaan door een *Onze Vader* en afgesloten met een korte lofprijzing. Het gebedssnoer, dat men paternoster noemt, is een hulpmiddel om de tel niet kwijt te raken. Bij ieder kraaltje hoort een gebed. De kraaltjes van een tientje liggen bij elkaar, het Onze Vader wordt op een geïsoleerd kraaltje gebeden, tussen twee tientjes in. De rozenkransketting heeft vijf tientjes, zodat men driemaal rond moet, om de volledige rozenkrans te bidden. Aan de ketting zit nog een staartje met vijf kralen en een kruis. Dit is voor inleidende aanroepen, gebeden en een geloofsbelijdenis bedoeld.

De verkorte versie van het rozenkransgebed is het rozenhoedje. Hiervoor gebruikt men de rozenkrans of paternoster met zijn 5 grote en 50 kleine kralen slechts eenmaal. Wanneer men één rozenhoedje, bestaande uit vijf tientjes, bidt, koppelt men de geheimen of mysteries aan een bepaalde dag van de week. Op maandag en zaterdag kan men de blijde mysteriën overwegen, op donderdag de mysteriën van het Licht, op dinsdag en vrijdag de droevige mysteriën en op woensdag en zondag de glorievolle mysteriën.

Blijde mysteriën

De engel Gabriël brengt de blijde boodschap aan Maria

Maria bezoekt haar nicht Elisabeth

Jezus wordt geboren in de stal van Bethlehem

Jezus wordt in de tempel opgedragen

Jezus wordt in de tempel teruggevonden

Mysteriën van het Licht

De doop van Jezus in de Jordaan

De openbaring van Jezus op de bruiloft van Kana.

Jezus' aankondiging van het Rijk Gods.

De gedaanteverandering van Jezus op de berg Tabor

Jezus stelt de Eucharistie in

Droevige mysteriën

Jezus bidt in doodsangst tot zijn hemelse Vader

Jezus wordt geseseld

Jezus wordt met doornen gekroond

Jezus draagt het kruis naar de berg van Calvarië

Jezus sterft aan het kruis

Glorieuze mysteriën

Jezus verrijst uit de doden

Jezus stijgt op ten hemel

De Heilige geest daalt neer over de apostelen

Maria wordt in de hemel opgenomen

Maria wordt in de hemel gekroond

Uit het Rijksarchief te Hasselt:

Acte van ontfangenisse in het Broederschap van den H. Roozenkrans.

Ik ben ingeschreven door den eerweerdigen den van de maend 183..

1° Vollen afaet op den dag van de inschryvinge of op eenen anderen dag, naer verkiezing, mits te bigten, te communniceeren in de de kerk van het Broederschap en ten minsten te bidden een roosenhoyken en te bidden voor den vreder der kerk: Pius V, Bulle Consueverunt, 17 september 1569.

2° Vollen afaet zoo dikwils als zy met leedwezen over hunne zonden bigtende en

Top van de vlaggenstok van de Broederschap van de Heilige Rozenkrans in Boorseem.

Paternoster van een lid van de Broederschap van de Heilige Rozenkrans in Leut.

communiceerende, zullen bezoeken de kerk of kapelle van het Broederschap, en aldaer bidden volgens de gewoonelyke inzigten.

3° Vollen aflaat voor degene die gebigt hebbende, zullen communiceeren en bywoonen de processie die gehouden word den eersten zondag van de maend en op de feestdagen van Lichtmisse, van OLV Boodschap, van OLV Hemelvaart en Roosenkransdag.

4° Vollen aflaat op alle de feestdagen van OLV, bezonder den dag van Roozenkrans, die gebigt hebbende, zullen communiceeren en bezoeken de kerk of kapelle van het Broederschap, van d'eerste tot de tweede vespers.

Nota: op den zondag van Roozenkrans is er vollen aflaat voor alle geloovigen.

5° Vollen aflaat, mits te doen als voren, de dagen dat er eenig mysterie van den Roozenkrans gevierd wordt, bv. Paesschen, Sinxen, Kersdag.

6° De rysigers op het land of op de zee, de dienstboden, die de processie niet kunnen bywoonen, kunnen den aflaat verdienen met den geheelen Rozenkrans te bidden en de andere werken te volbrengen. De onderdaenen en andere die wettelyk belet zyn van die processie by te woonen, zullen dezelve aflaeten verdienen, is 't dat zy ten minsten de begeerten hebben van te bigten en te communiceeren en 5 tientjens bidden. Zy zyn ook ontslagen van te bezoeken de kerk of de kapelle van het Broederschap, op de dagen dat men viert eenig mysterie van den Roosenkrans, en hebben nochtans regt tot den vollen aflaat, is 't dat zy de andere voorwaerden volbrengen.

Vaandel van de Broederschap van de Heilige Rozenkrans in Eversel.

Vaandel van de Broederschap van de Heilige Rozenkrans in Zolder.

7° Vollen aflact in de uere des doods voor alle de ingeschreve, die zig zullen gebigt hebben en de communie tot reyspenning ontfangen, of als zy dit niet kunnen, dat zy ten minsten zeer droef zyn over hunne zonden en zullen aenroepen met het hert, als zy met den mond niet kunnen, den H. Naem Jesus.

Behalve deeze volle aflact, zyn er nog veel gedeeltelyk toegestaen aen de ingeschreve, te weten:

100 dagen als zy bywoonen den Salve regina, dat is: weest gegroet Koninginne, Moeder, die in het Lof gezongen word van H. Dryvuldigheyd tot den dag voor den Advent.

300 dagen om eenen zieken bytestaen,

ook zoo veel voor het bywoonen van eene begravenisse,

100 dagen zoo dikwyls als men bezoekt de kerk of kapelle van den Roosenkrans,

140 dagen als men een ander doet den Roosenkrans bidden.

100 jaeren 100 quadragenen, dat is 100 mael veertig dagen, voor het draegen van den Pater noster tot teeken van onderwerpinge aen de H. Maegd. 5 jaeren en 5 quadragenen voor het noemen van den H. Naem Jesus in den W. geg.

Alle de genoemde aflacten, toevoegelyk aen de zielen in het vagevuer, zyn bevonden in de Bullen van Sixtus IV, van Leo den X, van Pius den V en van Sixtus den V.

Vaandel van de Broederschap van
de Heilige Rozenkrans in Beringen.

Vaandel van de Broederschap van
de Heilige Rozenkrans in Beverlo.

8° Pius den VII, door een altyddueren breve van den 6 february 1808, heeft toegestaan eenen vollen aflaet, toepasselyk aen de zielen in het vagevuer, aen de geloovigen ingeschreven of niet ingeschreven, die eenen gestelden dag en uer in het jaer kiezen om den geheelen Roosenkrans te bidden methet overdenken der mysterien, is 't dat zy gebigt zynde te communie gaen op dien dag.

9° Die eenen Pater noster gebruyken geweyd ter eere van den H. Roosenkrans, verdienen aen ieder Vader ons en Weest gegroet 100 dagen aflaet, vergunt door Benedictus XIII, op den 13 april 1726.

Nota. Men moet in het bidden overdenken de mysterien, maer die in het mediteeren niet ervaeren zyn, voldoen met den Roosenkrans godvrugtelyk te bidden.

De verbintenissen om de aflaet van dit broederschap te verdienen zyn: alle weken den geheelen Roosenkrans te bidden, maer men kan dit verdeelen in dry roosenhoykens op verscheyden tyd, ook die in de weke hiertoe geenen tyd heeft kan zondags, zelfs onder de Misse, dit volbrengen, en zoo iemand dit een of meerder weken had vergeten of door onagtzaamheyd of door onmogelykheyd niet had volbracht, let den achterstel by te bidden is hy nog deelagtig van de aflaeten en gunsten van die maend, en den genen die langeren tyd dit heeft agtergelaeten, als hy wederom begint wekekyks den Roosenkrans te bidden, word hy wederom deelagtig van de aflaeten.

Die den Roosenkrans geheel bid in eenen keer, verdient hier by 7 jaeren aflaat, en die dry Roosenhoykens in dry tyden verdeelt, verdient van ieder Roosenhoyken 5 jaeren en 5 quadragenen, vergunt door Sixtus IV en bevestigt door Clemens den VII.

*Permitimus impressionem
Leodii hac 19 Julii 1833
N.J. Dehesselle, vic. gen.*

RIJKSARCHIEF HASSELT, LIDMAATSCHAPSKAARTJE.

Uit het parochiearchief van Opgrimbie:

Vernieuwing van ditzelfde broederschap van den H. Rozenkrans op 1^{ste}n zondag van october 1886.

Voorwaarden:

1° Zich laten inschrijven in het register van het broederschap;

2° Iedere week eenen rozenkrans of drie rozenhoedjes bidden. (Men kan daarvoor laten dienen den rozenkrans die gebid wordt in de kerk of 's avonds in de huizen. Kan gebid worden op één of op verschillende dagen. Kan in meer dan drie deelen verdeeld worden.);

3° Om de aflaten te verdienen voor het bidden van den Rozenkrans moet men eenen gewijden rozenkrans hebben.

N.B. Voor de leden welke alle jaren 25 centiemen betalen wordt na hunnen dood eene mis gezongen tot rust hunner ziel. Dit geld wordt ingezameld tegelijk met dat van het broederschap van Sint Franciscus Salesius en den Sint-Pieterspenning of anderzins.

RIJKSARCHIEF HASSELT, PAROCHEARCHIEF VAN OPGRIMBIE, NR. 7.

Uit het parochiearchief van Bolderberg:

Elk lid betaalt op 1^{ste}n zondag van october 0,25 centiemen en heeft recht op gelezene mis na zijne dood of gezongene zoo de kast goed voorzien is, doch voor alle leden eens. Elk lid verandert alle 1^{ste}n zondagen der maanden van trekbriefjes en houdt er de hand aan dagelijks het hem gevallen mysterie te vereeren door het bidden van een tientje.

RIJKSARCHIEF HASSELT, PAROCHEARCHIEF VAN BOLDERBERG, NR. 11.

→ Uit het ledenregister van de Broederschap van de Heilige Rozenkrans in Zolder.

+

ARTSCH - BROEDERSCHAP

DES

H. ROOSEN - CRANS,

VANDE

Alder-heylichste altyt Maghet ende Moeder Godts.

MARIA.

Den besoek vanden Eerwærdigen heer
F. Laurentius Iansens Pastoor van Solder
aldaer inghestelt door den Eerwærdighen
Pater Prior P. Dominicus Iesulef der
Prædicters Orden des Convents Louen door
synen Ghecommiteerden Ondersaet
P. Nicolaus Guestius op den elden Septembrijs
A^o 1661 wesende den Sondach inde octaue
van Onse L. Vrouwe Gheboorten.

EERSTEN ZONDAG v

FEEST van O. L. V. VAN DE

Alle Geloovigen kun

VOLLE AF

verdienen als zij deze kerk zullen b
Broederschap van den H. Rozer

VOORWAARDEN : Biecht, Communie en bezoek d
zijn toevoeglijk aan de Zielen des Vagevuurs.

AN OCTOBER
EN ROZENKRANS

men zooveel

AFLATEN

te zoeken, in dewelke het
Rozenkrans is opgericht.

in de KERK. Deze VOLLE AFLATEN

Leuven, drukkerij van Ch. PEETERS, Naamsche straat, 20.

Aflaataankondiging
naar aanleiding
van het feest van
de Broederschap van
de Heilige Rozenkrans.

Broederschap voor het Uitroeien van de Godslasteringen en het Vloeken

AS SINT-THERESIA (*Broederschap van den Soeten Naem Jesus*), 1839-
BEVERLO SINT-LAMBERTUS (*Broederschap voor de Uitroeijing van de Godslasteringen*)
BOLDERBERG SINT-JOB
BOORSEM SINT-JORIS (*Broederschap voor de uitroeijing van de Godslasteringen*)
EVERSEL SINT-JACOBUS (*Broederschap tegen vloeken en zweren*)
HEUSDEN SINT-WILLIBRORDUS, 1836-
KOERSEL SINT-BRIGIDA (*Broederschap tegen Vloeken en Zweren*), 1835-
MEESWIJK SINT-LAURENTIUS (*Genootschap ter Uitroeijing der Godslasteringen en verwensingen*), 1835-
UIKHOVEN SINT-NIKLAAS (*Genootschap voor de uitroeijing van de Godslasteringen*), 1836-
VUCHT SINT-REMIGIUS (*Societijd tegen de Vloekers en Blasphemeerders*), 1836-

De naam van deze broederschap laat geen onduidelijkheid bestaan over de bedoeling ervan: vloeken stond gelijk aan godslastering, en daarom moest die gewoonte uitgeroeid worden.

De leden verbonden er zich toe *noyt te godslasteren oft te verwenschen*, en er ook op toe te zien dat hun kinderen of hun knechten en meiden het vloeken achterwege zouden laten. Mocht er in hun aanwezigheid toch gevloekt worden, dan moesten zij tot eerherstel het schietgebed *Geloeft zy Jesus Christus, dat den naem van Jesus zy gebenedyd* opzeggen.

Aan Gods zegen is het al gelegen, zo wisten de initiatiefnemers voor de oprichting van deze broederschap. In hun strijd tegen het vloeken stelden zij hun vertrouwen dan ook niet alleen op hun eigen inzet. Door dagelijks een *Onze Vader* en een *Weesgegroet* te bidden voor de bekering van de godslasteraars vergrootten de leden hun slaagkans. Daar bovenop werden er elke zondag na de mis of na het lof vijf *Onze Vaders*, vijf *Weesgegroeten* en een *Eer zij de Vader* gebeden voor de bekering van de godslasteraars en om voor de rechtvaardigen de kracht af te smeken die nodig was om te volharden.

Wie trouw de dagelijkse gebeden van de broederschap zegde, kon maandelijks een volle aflaat verdienen. Leden die in stervensnood nog de naam van Jezus aanriepen, zo mogelijk met de mond, maar als dat niet meer kon minstens nog in hun hart, wisten zich in extremis nog van een volle aflaat te voorzien. De leden die deelnamen aan het gebed na de zondagse mis of lof,

verdienden daardoor telkens 300 dagen aflaat, en met elk gebed of goed werk in de geest van het broederschap waren nog 100 dagen aflaat te verdienen.

Uit het parochiearchief van As:

Wettige instelling van het Broederschap van den Soeten Naem Jesus in de Succursale Kerk te Asch den 30 junius 1839.

Ter bevesteing der instelling als getuigen zoo als te zien is in den Register waeren tegenwoordig den Eerwaerde Heer P.F. Engelen pastor der gemeente Asch, den Eerw. Heer J. Van Kemenade pastor van Opgelabbeek, den Eerw. Heer G.A. Van Woensel Rector te Niel, den Eerw. Heer N. Prinsen Kapellaen te Hasselt, en verders d'inwoonders der gemeente Asch.

O Allerzoetsten en minnelyken Jesus, ziet, ik ben heden door den Eerw. Heer pastor tot lidt van het Broederschap Uws H. Naem aengenomen, vergun mij de genaede, om uwe geboden en de plichten van mynen staet getrouwelyk te volbrengen en ontulamd myn hert door het vuer uwer liefde, Amen.

Eeuwigdurende Aflaeten.

Zyn Heyligheyd Gregorius P.P. XVI, in zyn brief van den 17 november 1839 [sic] heeft vergund aan alle broeders en zusters van het broederschap van den Soeten naem Jesus vollen aflaat, 1° op den dag der inschrijving, 2° op nieuwaers dag, 3° in de uer des doods, als men met een oprecht leedwezen over zyne zonden den allerhyligste Naem Jesus aenroept, ten minste met het hert wanneer het niet met den mond kan geschieden, 4° op den tweeden zondag van idere maend. Om deze aflaeten te verdienen, moet men gebiecht en gecommuniceerd hebben, en bidden tot intentie van zyne Pauselyke Heyligheyd. Deze kunnen ook aen de geloovige zielen toegepast worden. Noch boven dien, eenen vollen Aflaat aen alle missen, die in de gemelde kerk zullen gedaen worden, tot troost der overledene Broeders en Zusters.

Byzondere Aflaeten.

1° alle Broeders en Zusters van dit Broederschap, die gebiecht en gecommuniceerd hebbende, de kerk van Asch bezocht zullen hebben, op Sint- Aldegondis dag, Sinxen dag, O.L.V. Hemelvaert en Allerhyligen dag en aldaer dan bidden tot intentie onzer moeder de H. Kerk, zullen verdienen 7 jaren aflaat en 7 quarantenen, en bovendien 60 dagen verleent door zyne Heyligheyd, en noch 40 dagen voor elk godvrugtig werk verleend van zyne Hoogweerdigheyd onzen Eerw. Bisschop van Luyk den 7 mey 1839.

Regels van het Broederschap.

1° Om deel te hebben in de gunsten, voorrechten en aflaten van dit Broederschap, moet men aen het zelve wettiglyk door inschryving vereenigd worden.

2° De gebroeders en gezusters van dit Broederschap zullen zig byzonderlyk toeleggen om den aenbiddelyken Naem Jesus te loven te gebenedyden en te aenbidden. Ook zullen zy trachten door hun voorbeeld, en op aendere wyzen anderen daer toe op te wekken.

3° Zy zullen daerom voor al bezorgd zijn, dat ze noch den aenbiddelyken Naem Gods, noch den H. Naem van Maria of van andere Hyligen misbruyken.

4° Zy moeten dus met afschrik vluchten alle godslastering, vloeken, vermaledyden etc.

5° Ook zullen zy zich wachten van eed te doen of te zweeren, ten zij den eed om wettige en genoegzaeme reden van hen zou vereyscht worden.

6° Die uyt onbedachttheyd iets tegen God of zynen aenbiddelyken Naem etc. zou gesproken hebben, zal zyne fout uytboeten of door eenen Vader Ons en Weest-gegroet knielings te bidden, of door een almoes te geven, om zoo van alle misbruyk af te raken.

7° Die eenig gezag op andere hebben zullen aen hen verbieden het lichtveerdig zweren, veel meerder vermaledydingen of verwenschingen te doen, en voor al zullen zy strengelyk waken, dat niemand van hunne onderhoorige durve lasteren, op dat alzoo dusdanige afschouwelyke misdaden uyt hunne huizen mogen geroeyd worden.

8° Die anderen of schoon hy op hen geen gezag heeft, hoort God lasteren, vermetelyk zweren, zal, doch met alle omzigt en voorzichtigheyd, hen met zoetigheyd vermanen, of indien dit niet gevoegzaam kan geschieden, zal hy zelf in zyn hart God loven om zoo eenigzins voor de anderen te voldoen.

9° De gebroeders en zusters van het Broederschap zullen zich met Nieuwjaersdag door eene goede rouwhartige en oprechte biecht van hunne zonden zuiveren, en zoo op dien dag met een levend geloof en vurige liefde tot de H. Tafel naderen, en zoo viel mogelyk die plechtige feest van het Broederschap met de grootste devotie vieren.

10° Ook word het de gebroeders en gezusters hoogst aengeraeden, om ten minsten alle maenden op den tweeden zondag tot de Tafel des Heeren te naderen na voor af eene goede Bicht gedaen te hebben.

Zy zullen de solemnele mis en ook de processie trachten by te wonen.

11° Ook zullen ze trachten tegenwoordig te zyn in de H. Mis, de welke jaerlyks ontrent nieuwaer voor de afgestorvene broeders en zusters zal gezongen worden.

12° Tot onderhoud van het Broederschap worden de gebroeders en gezusters aengemoedigt om jaerlyks eene kleyne almoes ten dien eynde aen het Broederschap te doen.

Deze regelen (uytgenomen die dewelke een idereen in conscientie verbinden) verplichten op geene zonde, doch moet iedere broeder en zuster trachten dezelve getrouwelyk nae te komen.

Vidimus et approbamus supra scriptas regulas confraternitatis SS. Nominis Jesu, erecta in Ecclesia de Asch.

Datum Leodii 4a junii 1839

H. Neven Vic.gen.

ARCHIEF VAN DE SINT-ALDEGONDISKRING AS, *BEMERKINGEN AANGAANDE PASTORIJ ASCH*, p. 30-32.

Sint-Pietersgenootschap

BOLDERBERG SINT-JOB (*Sint Petrus Liefdewerk*)

BOORSEM SINT-JORIS (*Werk van de Sint-Pieterspenning*), 1877-

De Aartsbroederschap van de Sint-Pieterspenning werd in 1860 door de paus ingesteld en in hetzelfde jaar deed ook de bisschop van Luik een oproep aan de gelovigen in zijn bisdom om bij de plaatselijke afdelingen aan te sluiten. De broederschap werd ingesteld om met gebed en met geldelijke bijdragen de inspanningen te steunen die geleverd werden om de vrijheid van de kerk en de onafhankelijkheid van de paus te vrijwaren.

Nieuwe leden konden op de dag van hun opname in de broederschap een volle aflaat en volledige vergiffenis van hun zonden verwerven, en drie volle aflaten op de feestdagen van de apostelen Petrus en Paulus (29 juni), van Sint-Pietersstoel (22 februari) en van Sint-Pietersbanden (1 augustus). Bovendien konden zij dagelijks een tijdelijke aflaat van zeven jaren en zeven quadragen verdienen door het *Gebed des Heren* (het Onze Vader), de *Engelsche groetenis* (het angelus), het *Glorie zij de Vader*, en het *symbolum der apostelen* (de apostolische geloofsbelijdenis of de Twaalf artikelen van het geloof) te bidden. Met ieder goed werk verdienden zij 300 dagen aflaat.

Een quadraagen is een periode van veertig dagen.

Processiekruis in de kerk van Beringen.

Vaandel van de Broederschap
van het Heilig Kruis in Beringen.

Broederschap van het Heilig Kruis

BERINGEN SINT-PIETERSBANDEN, 1672-, HERNIEUWD IN 1819

In 1818 kregen de leden van de Broederschap van het Heilig Kruis in Beringen van paus Pius VII een aflaatbrief die hen toeliet volle aflaten te verdienen op de dag van hun toetreding, *in het uur van de dood*, en op de feestdag van de broederschap. Op andere dagen konden zij tijdelijke aflaten verdienen.

Vanouds bezat deze broederschap een indrukwekkend vermogen dat belegd was in renten en in gronden die verpacht werden. De opbrengst ervan werd gebruikt om een kapelaan te betalen die de eredienst aan het altaar van het Heilig Kruis in de parochiekerk verzorgde, en om de koster en de zangers te vergoeden.

Broederschap van de Heilige Scapulier van Onze-Lieve-Vrouw van de Berg Carmel

BERINGEN SINT-PIETERSBANDEN (*Broederschap van de Scapulier van Onze-Lieve-Vrouw van de Berg Carmel*)

BEVERLO SINT-LAMBERTUS (*Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van Scapulier*), 1828-

EVERSEL SINT-JACOBUS (*Broederschap van O.L. Vrouw van de berg Carmel*), 1888-
KOERSEL SINT-BRIGIDA, HERNIEUWD IN 1902

MECHELEN-AAN-DE-MAAS SINT-MONULPHUS-EN-GONDULPHUS (*Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van de Berg Carmel*), 1836-

UIKHOVEN SINT-NIKLAAS (*Broederschap van het Heilig Schapulier*), 1906-

VIVERSEL SINT-QUIRINUS, 1891-

VUCHT SINT-REMIGIUS (BROEDERSCHAP VAN HET H. SCAPULIER), 1893-

De leden van deze broederschap hielden maandelijks een processie voor hun patroon. Voorts fungeerde de broederschap vooral als een soort verzekering, die de betalende leden garandeerde dat na hun overlijden een gezongen lijkmis voor hen zou opgedragen worden. De leden die jaarlijks een bepaald bedrag bijdroegen – in Mechelen-aan-de-Maas was dat 2 frank – mochten in de processies een flambouw dragen. Wie jaarlijks 50 cent bijdroeg, had na zijn overlijden deel aan de mis die de broederschap jaarlijks voor zijn overleden leden liet zingen.

Uit het parochiearchief van Mechelen-aan-de-Maas:

Reglementen

Betrekkelijk het Broederschap van O.L.V. des Bergs Carmeli in de Parochiale Kerk van Mechelen

Art. 1. Elk lidmaat moet zijnen naam op het register van dit broederschap laten inschrijven.

Art. 2. Elk lidmaat moet het schapulier ontvangen van iemand die daar toe de magt ontvangen heeft, en hetzelfde dag en nag op zig dragen.

Art. 3. Elk lidmaat zal dagelijks bidden zevenmaal het Vader onzer en Weest gegroet. Op de woensdagen en zaterdagen, dat het vleesch is toegelaten, voor die

Vaandel van de Broederschap van de Heilige Scapulier van Onze-Lieve-Vrouw van de Berg Carmel in Beverlo.

Vaandel van de Broederschap van de Heilige Scapulier van Onze-Lieve-Vrouw van de Berg Carmel in Eversel.

het vleesch niet derven vierthien maal het Onzen Vader en Weest gegroet, of de getijden van Onze-Lieve-Vrouwe.

Art. 4. Elk lidmaat word verzocht volgens zijne magt in de daar toe bestemde offerbus gedurende zijn leven, ten einde hier na vermeld, bij te dragen.

Art. 5. De hierna vermelde zielsvoordeelen zullen alleen strekken ten voordele der ingeschrevenen van dit Broederschap.

Art. 6. Elk jaar zal op den feestdag van dit Broederschap (te weten alhier zondags naar den 16 julij) een plechtige hoogmis met benedictie voor de levende, en op maandag daar op volgende voor de overledene broeders en zusters van dit broederschap gezongen worden. De jura der kerkdiensten zullen uit de bijdragen betaald worden.

Art. 7. Elk lidmaat verlangende van de nagenoemde zielsvoordeelen deelachtig te worden, zal ten tijde van zijn leven jaarlijks eenen halven franc aan den ontvanger van dit Broederschap moeten betalen.

Art. 8. Elk lidmaat verlangende eene flambouw te dragen in de processie, zal aan het Broederschap de ontkosten der zelve betalen, en voorts alle jaren twee franken.

Art. 9. Elk lidmaat die zig eene flambouw of standaard zal verschaffen zal altijd regt hebben dit in de processie te dragen.

Art. 10. Elk lidmaat dat volgens art. 7 jaarlijks eenen halven franc zal betaald hebben, zal bij zijn overlijden door vier broedermeesters met flambouwen afgehaald worden, en naar den lijkdienst zal eenen dienst van het Broederschap tot rust zijner ziele gedaan worden.

Art. 11. Elk lidmaat dat jaarlijks volgens art. 8 twee franken zal betaald hebben, zal bij zijn overlijden door alle broedermeesters met flambouwen afgehaald worden, en naar den lijkdienst zal eenen dienst van het broederschap tot rust zijner ziel gezongen worden.

Art. 12. Elk lidmaat dat volgens art. 7 en 8 jaarlijks niet zal voldoen, zal vervallen van alle voornoemde voordeelen.

Art. 13. Op elken tweeden zondag van iederen maand, en op alle feestdagen van Onze-Lieve-Vrouwe, zal eene plechtige Hoogmis gezongen worden met uitstelling van het Allerheiligste, en daarna eene solemnele processie met ronddraging van het Allerheiligste.

Art. 14. Behoudens het uitsluitend gezag en bestier van dit broederschap aan den eerwaarden heer pastoor en deken, zullen de leden van het kerkbestuur hetzelfde te gelijk besturen. Zij zullen jaarlijks op den jaargetijdsdag der overledenen uit voorzegde leden eenen ontvanger kiezen, en deze zal jaarlijks op voornoemden dag rekening in handen van voornoemde leden doen, zonder echter gaarloon te berekenen, behalven de gedane ontkosten, die in rekening zullen aangenomen worden.

Art. 15. Alle buitengewone ontkosten ten laste van het Kerkfabriek moeten na evenredigheid aan hetzelfde vergeld worden.

Art. 16. Den opbrengst der schapulieren alle ten voordeele van het Broederschap.

Vaandel van de Congregatie van Onze-Lieve-Vrouw
Onbevlekt Ontvangen in Beringen.

Vaandel van de Congregatie van Onze-Lieve-Vrouw
Onbevlekt Ontvangen in Genk.

Congregatie van Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen

AS SINT-THERESIA, 1898-

BERINGEN SINT-PIETERSBANDEN (*Congregatio der H. Maagd*)

BOORSEM SINT-JORIS (*Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen*), 1890-

EVERSEL SINT-JACOBUS, 1857-

GENK SINT-MARTINUS, 1888-

HELCHTEREN SINT-TRUDO, 1935-

HEUSDEN SINT-WILLIBRORDUS (*Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes*), 1876-

KOERSEL SINT-BRIGIDA, HERNIEUWD IN 1902

MEESWIJK SINT-LAURENTIUS

De Onbevleete Ontvangenis van Maria is een dogma van de Katholieke Kerk dat op 8 december gevierd wordt. Het dogma bevestigt de bijzondere status van Maria door te stellen dat zij ter wereld kwam zonder door de erfzonde te zijn belast. Volgens de katholieke geloofsleer bracht de bijzondere uitverkiezing van Maria met zich mee dat zij de enige mens in heel de geschiedenis is wier ziel nooit met enige zonde bevlekt geweest is.

Het dogma werd op 8 december 1854 door paus Pius IX afgekondigd, en zette een nieuwe golf van Mariaverering in gang.

Het dogma van de Onbevleete Ontvangenis wordt vaak verward met een geheel ander leerstuk: de maagdelijkheid van Maria. Die verwarring heeft in nogal wat gevallen te maken met het feit dat het lidmaatschap van de Congregatie van Onze-Lieve-Vrouw Onbevleete Ontvangen aan ongehuwde meisjes voorbehouden was.

Vaandel van het Genootschap van de Heilige Kindsheid in Kotem.

Vaandel van het Genootschap van de Heilige Kindsheid in Eversel.

Genootschap van de Heilige Kindsheid

BERINGEN SINT-PIETERSBANDEN

BEVERLO SINT-LAMBERTUS

BOLDERBERG SINT-JOB

BOORSEM SINT-JORIS (*Werk van de Heilige Kindsheid*), 1879-

EVERSEL SINT-JACOBUS, 1883-

KOERSEL SINT-BRIGIDA

KOTEM SINT-PHILOMENA

VIVERSEL SINT-QUIRINUS, 1892-

Het Genootschap van de Heilige Kindsheid werd opgericht met de bedoeling de missionering te ondersteunen. De leden van het genootschap deden dat door voor het welslagen van de wereldwijde missionering te bidden en door jaarlijks een kleine financiële bijdrage voor dit doel te storten.

Heilige Kindsheid

of aalmoezen voor het afkopen en opvoeden der kleine heidensehe kinderen in China

<i>Jaartal</i>		<i>Som.</i>	<i>Datum der betaling bij den H. Dkt.</i>
<i>1879.</i>	<i>Collecte voor de H. Kindsheid op den dag der 1^e Communie</i>	<i>7,45.</i>	<i>21 april</i>
	<i>M. E. best. Hoogeraets ingekomen</i>	<i>0,60.</i>	<i>it.</i>
<i>1880.</i>	<i>Collecte voor de H. Kindsheid op den dag der 1^e Communie</i>	<i>12,80.</i>	<i>30 maart</i>
<i>1881</i>	<i>Collecte voor de Kindsheid voor 1883</i>	<i>8,00</i>	<i>nov. 1881</i>
		<i>4,00</i>	<i>belasting</i>

Uit het bijdragenregister van het Genootschap van de Heilige Kindsheid in Boorseem.

Broederschap van het Heilig Hart van Jezus, Apostolaat van het Gebed, Bond van het Heilig Hart

BEVERLO SINT-LAMBERTUS (*Aartsbroederschap van het Heilig Hart*), VANAF 1921
Bond van het Heilig Hart

BOLDERBERG SINT-JOB, 1884-

BOORSEM SINT-JORIS, 1923-

EISDEN SINT-WILLIBRORDUS, 1886-

EVERSEL SINT-JACOBUS, 1880-

GENK, SINT-MARTINUS (*Apostelschap des Gebeds of Verbond van Jesus Heilig Hert*), 1881-

KOERSEL SINT-BRIGIDA, 1875-

LEUT SINT-PETRUS, 1868-

MEESWIJK SINT-LAURENTIUS (*Apostolaat van het Gebed*), 1833-

NIEL-BIJ-AS SINT-NIKLAAS, 1879-

OPGRIMBIE SINT-KRISTOFFEL (*Apostelschap des Gebeds of Broederschap van het
H. Hart*), 1879-

PAAL SINT-JAN-DE-DOPER, 1875-

UIKHOVEN SINT-NIKLAAS (*Broederschap van het Allerheiligste Hart van Jezus of
Apostolaat van het Gebed*), 1880-

VIVERSEL SINT-QUIRINUS (*Broederschap van het Allerheiligste Hart van Jezus*),
1832-, HERNIEUWD IN 1924

VUCHT SINT-REMIGIUS (*Broederschap van het Heilig Hart van Jezus en van het
Apostelschap des gebeds*), 1883-

De devotie voor het Heilig Hart werd in de laatste decennia van de negentiende eeuw bijzonder populair, en die populariteit steeg nog tijdens en na de Eerste Wereldoorlog. In de jaren '20 van de twintigste eeuw wijdden gemeenten en parochies in het hele land zich aan het Heilig Hart toe. De talrijke monumenten voor het Heilig Hart in onze provincie getuigen daar van.

De leden van de broederschap haalden graag een beeld van het Heilig hart in huis. Dat werd dan officieel *geïntroniseerd*: de pastoor of de kapelaan kwam dan aan huis het beeld en het huisgezin zegenen, en het gezin aan de bescherming van het Heilig Hart toevertrouwen. Het beeld kreeg dan een ereplaats, meestal op de schouw, onder een stulp. In veel huizen staat het daar nu nog.

Later gingen de broederschappen over in de Bonden van het Heilig Hart, die op veel plaatsen tot in de jaren '70 een bloeiend bestaan kenden.

Uit het parochiearchief van Boorseme:

Reglement van het Broederschap van het H. Hert van Jesus opgericht in de parochiale Kerk van Boorseme

Art. 1.

De Heer Pastoor der Gemeente en de Leden van het Kerkbestuur hebben het uitsluitend gezag over dit Broederschap, Maer het zal bestiert worden door 5 Broedermeesters die onder hun getal eenen President zullen kiezen.

Art. 2.

Elk Ledemaet moet zijnen naam op eenen daartoe bestemden Register laten inschrijven en zal bij zijne inschrijving betalen indien hij een inwooner is 25, is het geen inwooner 50 centimen.

Art. 3.

Al wie ingeschreven is, is verplicht jaerlijks gedurende zijn leven te betalen 25 centimen. De Broedermeesters zullen jaerlijks van huis tot huis rondgaen om deze verschuldigde som bijeen te halen. Hij of zij die niet betaelt, zal geen recht hebben op de hierna voormelde zielsvoordeelen.

Art. 4.

Die geen inwooner is van deze Parochie en nochtans verlangt ingeschreven te zijn moet zooals in art. 2 vermeld is bij zijn inschrijving betalen, wil hij deel hebben in de hiernaer voormelde zielsvoordeelen, zal hij nog betalen 5 franken; en zal dan naer zijn afsterven de familie gebauden zijn zijne dood aen de Leden bestuurders des Broederschap kenbaer te maken.

Art. 5.

Er zal jaerlijks op de twee verkozene feestdagen van het Broederschap eene plegtige hoogmis met Benedictie voor de Levende en op Maendag in de Kermisweek een plegtige lijkdienst met het vooraf zingen der Laudan voor de afgestorvene Broeders en Zusters van het Broederschap gezongen worden. De jura dezer Kerkdiensten zullen uit de bijdragingen des Broederschaps worden betaelt.

Art. 6.

Bij afsterven van eenen Broeder of Zuster, zal op den volgenden dag der begraefenis eene mis tot laeffenis der ziel gehouden worden.

Art. 7.

Ieder ingeschreven Broeder die verlangen zou eene lucht te dragen in de processie, zal zich ten dien einde aengeven bij de Broedermeesters, Hun betalen 3 franken,

dan eene lucht bekomen en zich moeten voegen naer de bestaende reglementen.

Art. 8.

Elken Broeder die eene lucht draegt zal jaerlijks, daer inbegrepen de 25 centimes, betalen éénen frank betaelbaer te beginnen van den feestdag van O.L.V. Lichtmisse tot en met den zondag van Sexagesima. Al wie op dit bepaeld tijdstip niet zal betaelt hebben, zal voor dat volgende jaer ophouden Broeder te zijn, dat indien hij in dat jaer komt te sterven zal hij geen recht hebben op 1° de mis waarvan gesproken in art. 6 noch 2° op die in volgenden artikel.

Art. 9.

Voor elken Broeder die eene lucht draegt, zal naer zijn afsterven eene tweede Hoogemis of dienst tot laeffenis zijner ziel gedaen worden, inwelke de Broeders behooren tegenwoordig te zijn. Ook zullen bij het begraven van zulken Broeder vier Broeders aen het sterfhuys het lijk afhalen met hunne luchten die ook bij het lijk gedurende den dienst zullen blijven branden.

Art. 10.

Alle Broeders behooren de processie met hunne lucht te vergezellen 1° op de twee verkozene feestdagen 2° op zondag naer H. Sacrament 3° op H. Drijvuldighheidsdag 4° elken derden zondag van de maend.

Art. 11.

Op elken derden zondag in de maend zal de hoogmis met benedictie gehouden worden; 's namiddags processie over het kerkhof. In 't lof zal eenen der Broedermeesters ten voordeele van het Broederschap met de schael rondgaen.

Art. 12.

Alle ingeschrevenen zullen dagelijks bidden ter eere van het Allerheiligste Hert van Jesus éénmael het Onze Vader en Weest Gegroet met het symbolum der geloofs; waerbij deze verzuchting: O H. Hert van Jesus onzen Heer! Maek dat ik u beminne meer en meer.

Art. 13.

De Broedermeesters zullen jaerlijks op onze Lieve vrouw lichtmisdag de offerbus

Vaandel van de Broederschap van
het Heilig Hart van Jezus in Beverlo.

Top van de vlaggenstok van de Broederschap van het Heilig Hart van Jezus in Boorseem.

openen, de in en uitgaven, schulden etc. van het voorledene dienstjaer in bijzijn en ten huize van den Président, berekenen.

Aanhangstel van den 9^{de}n artikel.

Van eenen overledenen Broeder zal de vader zoo hij het begeert, of de zoon, of de Broeder, de lucht van zijn zoon, of vader of Broeder mogen overnemen.

Was goedgekeurt te Luik den 28 august 1835

M. S. Kerkchoffs Vic. gen.

Broederschap van het Allerheiligste Hert van Jesus, wettig opgerigt in de succursale Kerk van Boorseheim. Onze H. Vader Paus Gregorius den XVI verleent bij Bulle van 26 en 30 april 1833 de volgende altijddurende aflaten,

die ook aen de zielen in het Vagevuur kunnen worden toegevoegd.

Vollen aflaat voor de Broeders en Zusters van dit Broederschap, die wel gebiegt en gecommuniceerd in voornoemde kerk ter intentie van Onze Moeder de H. Kerk zullen hebben gebeden

I volle aflaat op den dag van inschrijving

II in de uur des doods, zoo zij niet kunnen biegten of communiceren, ten minsten met den mond of met hert de naem van Jesus zullen aanroepen.

III op den feestdag der HH. Apostelen Petrus en Paulus den 29 juny

IV op dynsdag in Quinquagesima

V op den derden zondag vallende binnen elke maend van op tot ondergang der zon

VI Aflaat van zeven jaren en zooveel quadragenen op de vier achtereenvolgende dagen naer Paeschen

Daerbij wordt aen de Broeders en Zusters van dit Broederschap verleent aflaat van 60 dagen

1° Zoo dikwils als zij voor de overleden Broeders of Zusters zullen bidden 5 onze vader en weest gegroet

2. Zoo dikwils zij het Allerheiligste in de processie, naer zieken of elders zullen vergezellen, of belet, op het teeken der klok eenen onze vader en weest gegroet zullen bidden.

3. Zoo dikwils zij in eene mis of anderen Goddelijken dienst tegenwoordig zijn, en verders, zoo dikwils als zij een werk welk het ook zij, van liefde of Godsvrucht zullen hebben geoeffend.

Plichten. Gij zult alle dagen bidden eenmaal den vader ons en weest gegroet en symbolum des geloofs en deze verzugting O H. Hert van Jesus onzen Heer, maek dat ik u beminne meer en meer

RH, PAROCHIEARCHIEF VAN BOORSEM, NR. 22.

Uit het parochiearchief van Boorseme:

Akte van toewijding der Christelijke huisgezinnen aan het Goddelijk Hart van Jezus.

Goddelijk Hart van Jezus, zie, wij knielen vòòr uw heilig beeld neder, en betuigen U de gevoelens onzer dankbaarheid voor al uwe weldaden, onzer liefde voor uwe oneindige goedheid.

Wij willen, naar mate onzer krachten, aan uwe uitnoodiging van 17 juni 1689 beantwoorden, en in ons dierbaar vaderland het Rijk van uw aanbiddelijk Hart stichten en uitbreiden; wij wijden U derhalve, onder de bescherming van Maria's onbevlekt Hart en van den H. Jozef, ons huisgezin toe. Bewaar ons in eer en deugd. Laat, in ons midden, geloof, liefde, arbeidzaamheid, gebed, orde en huiselijken vrede heerschen. Wees Gij zelf onze opperste Leidsman en de waakzame Beschermer van al onze belangen.

Wij dragen U op, beminnelijke Jezus, al de beproevingen, al de vreugden, al de gebeurtenissen van ons familieleven, en smeeken U uwe beste zegeningen over al onze tegenwoordige en afwezige, levende en overleden huisgenooten uit te storten. Wij stellen ze voor altijd onder de bescherming van Uw Goddelijk Hart, en mocht iemand onzer het ongeluk gehad hebben uwe heilige liefde te bedroeven, zoo vragen wij U ootmoedig vergiffenis voor den schuldige. Neem, o Goddelijk Hart, onze eerherstelling aan, en wees hem barmhartig.

Wij bidden U insgelijks voor al de huisgezinnen van de gansche wereld; bescherm de wieg van het pasgeboren kind, de school waar de kindsheid en de jeugd worden opgeleid; waak over de roeping der jongelieden; wees de kracht der zwakken, de steun der grijsaards, de hulp der weduwen, de vader der weezen, de trooster der zieken en der stervenden.

Maar, goede Jezus, Oceaan van barmhartigheid en liefde, wij smeeken U vooral

ons in het uur des doods bij te staan; vereenig ons dan inniger met Uw Goddelijk Hart en met het Onbevleete Hart van uwe heilige Moeder; wees dan vooral onze toevlucht, het oord onzer rust; en maak dat al de leden van ons gezin elkander eens in den Hemel, bij uw Goddelijk Hart, wedervinden, Amen.

AANMERKINGEN.

1. – Deze toewijding kan te allen tijde door de huisgezinnen gedaan worden, hetzij gezamenlijk in een openbare kerk of kapel, hetzij “in ’t bijzonder” in hunne eigen woning.

2. – Het is wenschelijk dat de huisgezinnen de toewijdingsakte elke eersten Vrijdag, b.v. in het gezamenlijk avondgebed vernieuwen; ook zal met vrucht een aandenken der toewijding in huis geplaatst worden.

3. – De leden der aan het H. Hart toegewijde huisgezinnen, worden verzocht zich te laten opnemen in het Apostolaat des Gebeds, dat tegenwoordig in de meeste parochiën is opgericht.

IMPRIMATUR

M. RUTTEN, vic. gen.

Leodii, hac 13 Junii 1889.

RIJKSARCHIEF HASSELT, PAROCHIEARCHIEF VAN BOORSEM, NR. 27.

Uit het parochiearchief van Uikhoven:

Na voorafgaande triduum gegeven door de eerwaarde paters minderbroeders van Reckheim is in de parochiale kerk van Uyckhoven de Broederschap van het Apostolaat des Gebeds vereenigd aan ’t Allerheiligste Hart van Jesus met groote feestviering opgericht den dec 1880.

Den laatsten dag is het beeld plechtig ingewijd en de geheele parochie aan Jezus H. Hart toegewijd.

De bewijsstukken van oprigting en aansluiting aan de Aartsbroederschap berusten in de archieven der parochie.

RH, PAROCHIEARCHIEF UIKHOVEN, NR. 24.

Andere parochiale broederschappen

Werk van Sint-Jozef

BOLDERBERG SINT-JOB (*Werk van St. Jozef ten voordeele van het Priesterschap*), 1899-

BOORSEM SINT-JORIS (*Broederschap van de H. Jozef, patroon der priesterlijke roepingen*), 1913-

HELCHTEREN SINT-TRUDO (*Broederschap van de Heilige Jozef ten gunste van het Priesterschap*), 1928-

HEUSDEN SINT-WILLIBRORDUS (*Genootschap van Sint-Jozef ter voordeele van 't Priesterschap*), 1913-

PAAL SINT-JAN DE DOPER (*Genootschap van den H. Joseph ter bevordering van het H. Priesterschap*), 1916-

VIVERSEL SINT-QUIRINUS (*Werk des Priesterschs*), 1896-,
HERNIEUWD IN 1913

VUCHT SINT-REMIGIUS (*Broederschap van den Heiligen Joseph*), 1872-

ZOLDER SINT-HUBERTUS EN VINCENTIUS, 1898-

Vaandel van het Werk van Sint-Jozef in Zolder.

Derde Orde

BERINGEN SINT-PIETERSBANDEN

BEVERLO SINT-LAMBERTUS, 1911-

BOORSEM SINT-JORIS, 1916-

HEUSDEN SINT-WILLIBRORDUS, HERNIEUWD IN 1917

MEESWIJK SINT-LAURENTIUS (*Congregatie van de Derde Orde van Sint-Franciscus*), 1922-

NIEL-BIJ-AS SINT-NIKLAAS, 1895-

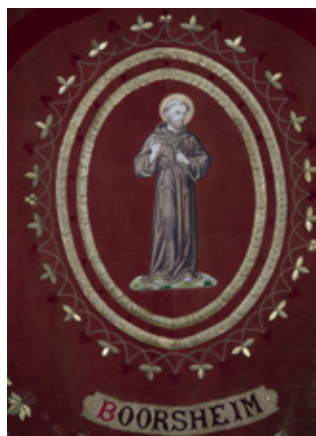
OPGRIMBIE SINT-KRISTOFFEL (*Derde Orde van Sint-Franciscus*), 1913-

PAAL SINT-JAN DE DOPER (*Derde Orde van penitentie*), 1829-

UIKHOVEN SINT-NIKLAAS (*Congregatie der Derde Orde van de Heilige Franciscus*), 1883-

VIVERSEL SINT-QUIRINUS, 1891-

VUCHT SINT-REMIGIUS

Vaandel van de Derde Orde in Boorseem.

Vaandel van
de Derde Orde
in Vucht.

Broederschap van het Heilig Sacrament en het 40 urengebed

HOUTHALEN SINT-MARTINUS (*Broederschap van het Allerheiligste Sacrament*), 1766-

Vereniging der Lieve-Vrouwebroeders

HELCHTEREN SINT-TRUDO, 1892-, HERNIEUWD IN 1955

Uit het parochiearchief van Helchteren:

Vereeniging der Lieve-Vrouwe-broeders, opgericht in de parochiale kerk te Helchteren door den eerwaarde heer pastoor J. Germanes 't jaar Christi 1892.

Reglement

- 1. De Lieve-Vrouwe-broeders worden gekozen onder de mannelijke leden van het broederschap van den H. Rozenkrans, die van goed Kristelijk en zedelijk gedrag zijn.*
- 2. Zij zijn ten getalle van achtien zonder den eerwaarde heer pastoor die van rechtswegen lid en bestuurder is van de Lieve-Vrouwe-broeders, en kiezen onder hen een hoofdman.*
- 3. Zij vergezellen in vollen getal, met hunne brandende lantaarnen, het Allerheiligste Sacrament in de twee groote processies van 't jaar, nl. den feestdag van Sinxen en van 't H. Sacrament, en beurtelings negen en negen in de maandelijksche processie van den H. Rozenkrans.*
- 4. De hoofdman en de voorzitter van 't Kerkfabriek zijn verplicht in al de processies tegenwoordig te zijn, en het Allerheiligste met brandende lantaarn te vergezellen.*
- 5. Op den dag der gedurige aanbidding en van 't veertig urengebed zullen zij, twee en twee, op 't uur aangewezen door den bestierder gedurende gansch een uur in aanbidding blijven op de koor, nevens hunne brandende laantaarn.*
- 6. Zij betalen hunne lantaarn tegen zeven frank vijftig centiemen. Deze blijft hunne eigendom en na hunne dood gaat zij over tot een hunner zoonen, broeders, zwagers die van goed zedelijk en Kristelijk gedrag zijn. Bij gebrek aan personen*

tot wie de lantaarn zou kunnen overgaan, wordt zij de eigendom van de Kerkfabriek, die ze aan bovengemelde prijs aan een nieuw lid, door den heer bestierder alleen aan te wijzen, in hand besteld.

7. De Lieve-Vrouwebroeders vergaderen jaarlijks op de pastorie, den 1sten zondag van oktober, na het lof, betalen hunne jaarlijksche bijlage van twee frank tot onderhoud van hunne lantaarn.

8. Zij hebben recht na hunne dood tot een gezongen mis, mits betaling genomen wordt van de jaarlijksche geldelijke bijdrage en de boeten.

9. Zij betalen insgelijks eene boete van vijftig centiemen voor elke afwezigheid.

10. De Lieve-Vrouwebroeders, bij het afsterven van een medebroeder, zullen tegenwoordig zijn in de begrafenis, het lijk met brandende lantaarn afhalen, onder het zingen van den “Libera”, rechts en links in gelijk zich rangschikken rond de lijkbaar en vergezellen naar het graf.

11. 't is de heer bestuurder toegelaten, na de Lieve-Vrouwebroeders geraadpleegd te hebben, een medebroeder af te danken voor slecht gedrag. In zulk geval blijft de Kerkfabriek eigenares van de lantaarn, dan slechts om er over te beschikken volgens art. 6.

Helchteren den 1 oktober 1892

de bestuurder, J. Germanes pastoor

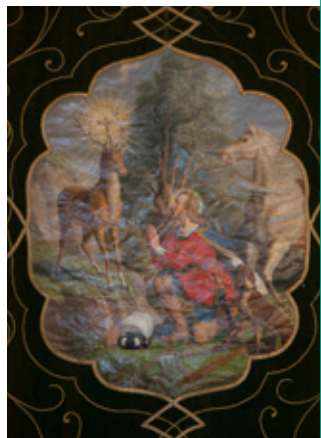
RIJKSARCHIEF HASSELT, PAROCHIEARCHIEF VAN HELCHTEREN, NR. 34.

Broederschap van de Heilige Hubertus

ZOLDER SINT-HUBERTUS EN VINCENTIUS, 1790-

Eén van de Limburgse parochies waar de verering van de Heilige Hubertus in vroeger tijden bijzonder levendig was, was Zolder. De parochiekroniek van Zolder leert ons dat er al in de zeventiende eeuw een Sint-Hubertusaltaar in de kerk stond, maar dat de verering voor de heilige vooral tijdens het pastoraat van pastoor Mommeyer (1779–1803) werd uitgebouwd. Het was pastoor Mommeyer die in 1790 de Broederschap van de Heilige Hubertus in de parochiekerk oprichtte.

Op 20 april 1790 keurde paus Pius VI de oprichting van de broederschap en zijn statuten goed, en verleende hij een afaatbrief aan de leden en aan de gelovigen die de

Vaandel van de Broederschap van de Heilige Hubertus in Zolder.

Sint-Hubertussleutel
van Zolder.

heilige Hubertus in de parochiekerk van Zolder zouden vereren. In hetzelfde jaar zou pastoor Mommeyer een boekje uitgegeven hebben om het lidmaatschap van de broederschap te propagieren. Het initiatief van de pastoor sloeg aan en in 1790 mocht hij al 143 leden inschrijven. Op de volgende feestdag van Sint-Hubertus, op 3 november 1791, telde de broederschap 281 leden, en bij het overlijden van de pastoor in 1803 waren er 371 mensen ingeschreven. Daarna groeide de broederschap niet meer spectaculair, maar de parochiekroniek van Zolder

vermeldt bedevaarten uit de Kempen naar Sint-Hubertus in Zolder omstreeks het midden van de negentiende eeuw. De laatste inschrijvingen van nieuwe leden dateren van 1911.

In alle lagen van de bevolking trof pastoor Mommeyer vereerders van Sint-Hubertus die tot zijn broederschap wilden toetreden. Hij recruteerde vooral in Zolder en in de naburige gemeenten Heusden, Houthalen en Zonhoven. Andere gemeenten in de omgeving die behoorlijke aantallen leden leverden waren Kuringen, Kermt, Berbroek, Meldert, Beringen, Paal, Koersel, Beverlo en Helchteren. Slechts enkele ingeschrevenen kwamen van verder gelegen parochies: Eksel, Peer, Meeuwen, Genk, Zutendaal, Munsterbilzen, Bilzen, Sint-Truiden, Hasselt, Diest, Tessenderlo, Kwaadmechelen, Oostham, Meerhout en Averbode. De enkele leden uit Luik, Hoi en Nijmegen waren wellicht overtuigde vereerders van de patroonheilige van de broederschap. Niet alleen onbekende mensen schreven zich in. Op 3 november 1791 lieten bijvoorbeeld de leden van de plaatselijke adellijke familie de Villenfagne en Maria Hyacinthe de Gondrecourt, abdis van Herkenrode, zich in de broederschap inschrijven.

In Zolder werden mensen die door een dolle hond gebeten waren, en die vreesden met hondsdolheid te zijn besmet, met een zogenaamde *Sint-Hubertussleutel* uitgebrand. Een Sint-Hubertussleutel of *Hoornijzer*, is een aan Sint-Hubertus toegewijd brandmerk. Het bestaat uit een ijzeren plaatje met een afbeelding van een jachthoorn, gevat in een houten handvat. Het werd in de abdij van Saint-Hubert gewijd, en na de wijding werd er de miraculeuze stola van Sint-Hubertus mee aangeraakt.

den 1-sten 8:ber is uytgebrand Joannes, antonius
Maes ex Helchteren
Anna Maria Poelmans Lynde op vijf
differente plaetsen doorgebeten uytgebrand
ex Helchteren.
Den 16 Feb 1836 is uytgebrand onder de Heub.
Joannes Polles van haffelt met den Sleutel van St.
Hubertus -

Uit het ledenregister van de Broederschap van de Heilige Hubertus in Zolder.

De Sint-Hubertussleutel werd beschouwd als een probaat middel tegen hondsdolheid. Dieren die door een vos of een razende hond gebeten waren, en mogelijk besmet waren, moesten met het verhitte ijzer gebrandmerkt worden op de wonde. Indien dat niet mogelijk was, dan werd het dier op de kop gebrandmerkt. Vervolgens moest het dier gedurende negen dagen opgesloten blijven. De overige dieren in de stal of in de kudde moesten op dezelfde manier op de kop gebrandmerkt worden, maar zij hoefden niet opgesloten te worden. Voorts moest, vanaf de dag dat de dieren deze behandeling hadden ondergaan, iemand van de familie gedurende vijf of negen dagen dagelijks ter ere van God, Onze-Lieve-Vrouw en de heilige Hubertus vijf Onze Vaders en Weesgegroeten bidden. Het dier in kwestie moest gedurende deze tijd dagelijks, en voordat het ander voer kreeg, wat brood of haver krijgen, dat ter ere van Sint-Hubertus was gewijd.

In Zolder werden ook mensen met de Sint-Hubertussleutel behandeld. Het ledenregister van de Zolderse broederschap bevat een lijst van 18 personen die in de periode 1803-1836 in de parochiekerk met de Sint-Hubertussleutel werden *uitgebrand* of gebrandmerkt. Voorts maakt de lijst melding van de brandmerking van een os in 1837.

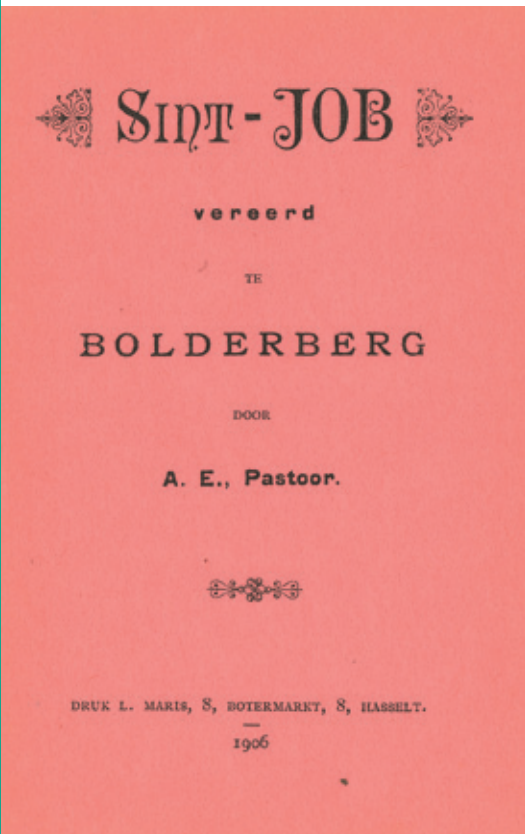
Uit de lijst van Zolder blijkt dat er zich vooral in 1803 en 1804 veel mensen lieten behandelen. In 1803 waren het er zes, en het jaar erna acht. Daarna valt het gebruik stil, of werd het niet meer systematisch geregistreerd. Eén man werd in 1807 behandeld en twee behandelingen zijn niet gedateerd, en volgens deze lijst werd het brandijzer in 1836 het laatst bovengehaald om een mens voor de razernij te behoeden.

Broederschap van de Heilige Barbara

MEESWIJK SINT-LAURENTIUS, 1889-
OPGRIMBIE SINT-KRISTOFFEL

Broederschap ter Ere van Sint-Job

BOLDERBERG SINT-JOB, 1898-

Brochure over de verering
van Sint-Job in Bolderberg.

Uit het parochiearchief van
Bolderberg:

Het is tot den H. Job dat men zijnen toevlucht neemt om door zijne machtige voorspraak van den goeden God te bekomen de zuiverheid der harten, troost in lijden en tegenspoed, in de beproevingen des levens opbeuring en overgeving aan den heiligen Wil des Heeren, alsook de genezing van alle soorten van ziekten voorspruitende uit onzuiverheid des bloeds, zooals abscessen, zweren, enz.

Ook dagelijks ziet men onder 't een of 't ander opzicht beproefde personen met het grootste betrouwen hunnen toevlucht nemen tot den Heiligen Patriarch en velen keeren getroost en geholpen naar huis.

Ook is het om de bescherming en machtige voorspraak van St Job meer en meer over ons te trekken, dat wij ons willen vereenigen in deze godvruchtige broederschap ter zijner eere opgericht.

Doch wij moeten wel gedenken dat het de zonden zijn, welke de straffen Gods over ons trekken, en dat wij te vergeefs op de machtige voorspraak van den

Heilige steunen, indien wij ons dezelve door een zondig leven onwaardig maken. Dat dus voornamelijk ieder ingeschrevene naar het voorbeeld van den H. Job de zonden vreeze en vluchte, als zijnde het eenigste ware kwaad op aarde en den oorsprong van alle onheilen, zoowel in dit als in het ander leven; dat ieder ingeschrevene zich hoede tegen de verderfelijke gezelschappen der ondeugenden, en moest hij om zijnen God niet te vergrammen spotternijen en lastertaal en vervolging ondergaan, dat hij dan gedenke en overwege de schoone voorbeelden die de H. Job ons in zijne zware beproevingen gegeven heeft en terzelfder tijd zijne machtige hulp en bijstand inroepen om zijne deugd na te volgen.

Eindelijk dat ieder lid van onze broederschap voor zijn medeleden dikwijls bidde en getrouw, in zooverre het gevoeglijk kan geschieden, bijwone de diensten welke van wege de broederschap in bovengenoemde kerk zullen geschieden, als volgt:

1° Den 10de mei, feestdag van St. Job, begint eene plechtige novene, waaronder alle dagen hoogmis met sermoen en op den feestdag zelf plechtige hoogmis voor alle leden der broederschap.

2° Op den laatsten dag der novene een solemneele lijkdienst voor de overledene broeders en zusters der broederschap.

3° Alle eerste woensdagen des maand wordt er eene hoogmis gezongen aan het altaar van St. Job voor de ingeschrevenen.

4° Na den dood van elk lid wordt er een lijkdienst gelezen of gezongen tot lafenis zijner ziel.

Om deze diensten te celebreren en tot onderhoud der kerk en der broederschap geven de broeders en zusters jaarlijks eene kleine aalmoes.

Gebod ter eere van den H. Job

Groote Heilige, die uwe Heer en God in al de beproevingen naar ziel en lichaam, verachtende alle kwellingen des duivels en spotternijen der wereld, altijd getrouw en in de grootste gelatenheid en overgeving aan zijnen Heiligen Wil, gediend hebt, bekom ons door uwe machtige voorspraak dat wij al de beproevingen en kruissen die God ons tot onze heiliging in zijne goedertierenheid gelieft over te zenden, met dezelfde gesteltenis mogen verdragen tot uitboeting onzer menigvuldige fouten. Bewaar onze lichamen voor alle slacht van ziekten, maar bijzonder bevreid onze zielen van het verderf en den dood der zonden. Wij bidden u insgelijks een goed gebruik te kunnen maken van de gezondheid om onzen Heer en God getrouwelijk te dienen, opdat wij na ons in dit leven verrijkt te hebben door het vluchten der zonden en het beoefenen der deugden en goede werken, wij eens mogen waardig gevonden worden de gelukzalige eeuwigheid binnen te treden, door Jezus Christus onzen Heer.

Amen

Broederschap van 33 personen ter eer der 33 jaren Onzer Here Jezus Christus

BOORSEM SINT-JORIS

KOERSEL SINT-BRIGIDA (*Genootschap van 33 ter ere 't Heilig Hart van Jezus*)

Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand

BOORSEM SINT-JORIS, 1804-

KOERSEL SINT-BRIGIDA, 1813-

VIVERSEL SINT-QUIRINUS, 1823-

Uit het parochiearchief van Boorseme:

In den naam van de Allerheiligste Drievuldigheid

Vaandel van de
Broederschap van
Onze-Lieve-Vrouw
van Bijstand in
Boorseme.

Reglement van het Broederschap van onze Lieve Vrouwe van Bijstand opgericht den 15 augustus 1804, en begunstigd met een vollen aflaat op alle de Lieve Vrouwedagen door het jaar, door Zijne Heiligheid Pius den VII den 18 junii 1824 in de succursale Kerk te Boorsheim.

Art. 1

Het Broederschap zal bestierd worden door 7 der oudste broeders wonende in de deeze parochie en bij overlijden door de oudste broeder opgevolgd worden, welke belast zijn met het opzigt en de goede order.

Art. 2

Alle aankomende broeders moeten een flambouw aanschaffen en door den eigenaar gedragen worden.

Art. 3

Van een overledene broeder zal de oudste zoon zoo hij het begeert, of den 2de of kleinzoon de flambouw van zijn vader of grootvader mogen overnemen.

Art. 4

Wanneer een broeder zal komen te overlijden, zullen alle

broeders verplicht zijn de lijkdienst bij te woonen op een boete van 10 cent zonder wettige redenen van achterblijven te kunnen geven, en zal ieder broeder verplicht zijn 3 cents te offeren op eene daar toe geplaaste schotel, dan die wettiglijk belet is, kan de 3 cents laten bezorgen.

Art. 5

Bij het begraven van een overledene broeder zullen 4 flambouwen aan den voet van het kerkhof het lijk afhalen, en branden blijven geduurende het Heilig sacreficie der Misse.

Art. 6

Alle broeders zijn verplicht het Heilig sacreficie der Misse bij te wonen, op de volgende dagen. Te weten:

1ste op zondag na heilige Sacramentsdag

2de op heilige Drievuldigheidsdag

3de op den 24e Mei

4de op den 15 Augustus op onze lieve Vrouwe Hemelvaart

5de op de broeder Misse naar de lijkdienst van een overledene broeder.

Art. 7

Alle broeders die niet volgens voorgaand artikel op de gestelde tegenwoordig zijn, zonder wettige redenen van verhindering zullen verbeuren 14 cent.

Art. 8

Alle broeders die niet zouden begeeren langer een flambouw te dragen, zullen verplicht zijn daar van kennis te geven aan de broedermeesters zullende anders voor zijne rekening de vernieuwing der flambouw voortduren.

Art. 9

Op de dagen in Art. 4 en 6 vermeld zal eene der broedermeesters verplicht zijn, met de schaal rond te gaan, als mede des zondags in de vespers, en alle Missen van overledenen.

Art. 10

Ieder broeder is verplicht alle jaren zijn aandeel bij te dragen, voor het te kort komende aan het vernieuwen der flambouwen en andere benodigdheden van het Broederschap.

Art. 11

Alle broeders zijn verplicht onder het bidden van den Rosenkrans de processie met de flambouw te vergezellen op den zondag na H. Sacramentsdag, op H. Drievuldigheid, op den 24e Mei en 15e Augustus, als meede zullen de presente broeders verplicht zijn, wanneer op gewone dagen en de kleine processie uitgaat, een flambouw te dragen, en te vergezellen.

Art. 12

Alle broeders zullen zich moeten onderwerpen aan de bevelen van de broedermeester wegens het uitdoen en aansteken van de flambouwen, en de houding in de processie.

Art. 13

De broedermeesters zullen alle jaren op den zondag na onze lieve Vrouwe Hemelvaart de offerbus openen en rekening doen in het bijzijn van den voorzitter van het Kerk-Bestuur, te weten den tegenwoordige tijdelijke Eerw. Heer Pastoor.

Art. 14

De Boeten bij Artikel 7 vermeld kan door de bestierders vermindert of ontslagen worden naar hun goeddunken.

RIJSARCHIEF HASSELT, PAROCHIEARCHIEF BOORSEM, NR. 24.

Broederschap van Sint-Ambrosius

LEUT SINT-PETRUS, 1776-

Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van het Heilig Hart van Jezus

LEUT SINT-PETRUS, 1878-

Genootschap voor de Goede Dood

LEUT SINT-PETRUS, 1885-

PAAL SINT-JAN DE DOPER

UIKHOVEN SINT-NIKLAAS (*Broederschap der Allerheiligste Maegd Maria genoemd van den Goeden Dood*), 1836-

Uit het parochiearchief van Uikhoven:

Reglement van het Broederschap der Allerheiligste Maegd Maria genoemd van den Goeden Dood opgerecht in de parochiale kerk van Uyckhoven Decanaet Mechelen den 18 september 1836

→ Uit het ledenregister van de Broederschap van Sint-Ambrosius in Leut.

Naemlyst der Leden van St. Ambrosius in 1844.

1	Cybele P. Jan		
2	Demitt C. Barromi		
3	Demitt Dionis		
4	Wraendenkils P. Lambert	"	62
5	Wraendenkils Jean Renier	"	62
6	Lenssen Pieter Kuster	"	62
7	Spee Jan	"	62
8	Luyken Jan	"	62
9	Lenssen Antoon	"	62
10	Lenssen Antoon Smid	"	62
11	Derhaeg Gerard Mankhoven	"	62
12	Derhaeg Gerard Gansvoet	"	62
13	Schats Jan	"	62
14	Brenand Jean Paul	"	62
15	Brabants Jean	"	62
16	Didder Christiaan	"	62
17	Geerissen Gerard	"	62
18	Lutz Mathys		

Rekening voor 1844.

1	Mis lof op St. Amb. dag voor de pastoor	11	"
2	" " " " " " " " " " " "	1	20
3	Woollicht aan St. Ambrosius	2	96
4	Voor verzekering	2	94
		<hr/>	
Totaal		11	10

Art. 1. Elk ledemaet moeten sijnen naem op den register van het Broederschap laten inschrijven.

Art. 2. Elk ledemaet word versogt volgens sijn vermogen in de daer toe bestemde offerbus gedurende zijn leven, ten einde hier nae vermeld, bij te dragen.

Art. 3. De hier na vermelde zielsvoordelen sullen alleen strekken ten voordeele der ingeschrevene in dese parochie wonende na dat sijn hunne 1ste communie sullen gedaan hebben. Indien echter de ledematen in deze parochie geboren na een ander plaats gaan woning nemen, sullen sijn als inwoonders beschouwd blijven, en soo in hun leven als na hunne dood de selfde voordelen genieten, bijaldien hun overlijden aan den Eerw. Heer Pastoor der parochie word bekend gemaakt.

Art. 4. Elk ledemaet nog hier geboren nog woonagtig hetgeen verlangd de hier nae vermelde voordelen te genieten, zal oft bij sijn inschrijving oft bij het aankondigen van sijnen dood laten betaelen vijf francken.

Art. 5. Elk jaar sal op den besonderen feestdag (8de september) een plechtige Hoogmis met uitstelling van het allerheilige en processie over het kerkhof voor de levende Broeders en Zusters van dit Broederschap gezongen worden, en gedurende het octaaf 's Avond het lof gehouden worden.

Art. 6. Elk jaar op Maendag in de Kermisweek en op Maandag na Quinquagesima zal een plechtige lijkdienst met het voorafzingen der Laudes voor de overledene Broeders en Susters van dit Broederschap gehouden worden.

Art. 7. Wanneer een der ledematen volgens artikel 3 oft 4 sal overlijden, sal op den volgenden dag na sijn begraefnis voor hem een misse de Requiem gezongen worden, de jura der kerkdiensten zullen uit de bijdraegen worden betaeld.

Art. 8. Onder de missen onder art. 6 en 7 vermeld zal men ten offer gaen, en het geofferde geld sal in de offerbus van het Broederschap worden gestord.

Art. 9. Elk lidmaet verlangende eene flambau te draegen in de processie, moet zich die selfs aanschaffen, selfs een witte, en voordurende wel onderhouden.

Art. 10. Op elken vierden Sondag vallende in ider Maend zal om 10 uren de hoogmis met de uitstelling van het Allerhyligste (met ciborie) en op den selven sondag na de vesperen processie met ronddraegen van het Allerhyligste over het kerkhof gehouden worden.

Art. 11. Alle buitengewone onkosten ten nadeele van het kerkfabryk, moeten na evenredigheid aan het selve worden vergeld.

Art. 12. Elk ledemaet sal dagelijks bidden 's morgens driemael Weest Gegroet om door de bescherming van Maria van sonden te worden bewaerd, en eenen saligen dood te bekomen, en soo veel 's avonds voor de stervende.

Art. 13. Behoudens het uitsluitend regt van den Eerw. Heer Pastoor van dit Broederschap te bestieren, sullen de leden van het kerkbestuur het selve te gelyk bestieren; uit deselve zal jaarlijks eenen onvanger gekozen worden: desen zal

jaarlijks op den Maendag in de Kermis rekening doen zonder zich gaarloos te rekenen, behalven de gedaene onkosten, welke alléén in rekening zullen worden aangenomen.

Art. 14. Bijaldien de bijdraegen om gemelde onkosten te bestrijden niet zullen toereykend wezen, sullen de Broeders en Zusters daer van verwittigd worden, om voor het nodige bij te draegen sonder echter daer door tot nadeel van het kerkfabryk te strecken; en bijaldien de bijdraegen meerder dan voor de vermeldde onkosten souden zijn, zullen zij volgens goeddunken ten voordeele van het Broederschap besteed worden.

Goedgekeurd te Luik op den 26 Augustus 1836

M. S. Kerkhoffs vic. gen.

A. Noben Pastoor te Uyckhoven

Vaandel van het Genootschap voor de Goede Dood in Uikhoven.

RIJKSARCHIEF HASSELT, PAROCHIEARCHIEF VAN UIKHOVEN, NR. 26.

Eerewacht van het Allerheiligste Hart van Jesus

HELCHTEREN SINT-TRUDO, 1892-

UIKHOVEN SINT-NIKLAAS, 1886-

Uit het parochiearchief van Uikhoven:

De eerewacht van het Allerheiligste Hart van Jesus is in deze parochie opgericht den 3 sept 1886 op den eersten vrijdag der maand.

Doel: de werkdadige en steeds meer bloeyende instandhouding van den eeredienst aan Jezus H. Hart in 't Allerheiligste Sacrament. Mijn hoofddoel en rede was dat op de eerste vrijdagen der maand de manspersoonen meer en in grooten getale te communie naderden, daarom heb ik de volgende voorwaarden gesteld:

- 1) De leden worden verdeeld in 12 seriën, die beurtelings iedere maand op den eersten vrijdag te communie gaan.*
- 2) Den eersten vrijdag der maand naar vermogen vieren.*
- 3) Alle 's morgens en 's avonds bidden: "Geloofd en gedankt zij ieder oogenblik het allerheiligste en goddelijkste sacrament" 300 dagen aflaat.*
- 4) Zooveel mogelijk de uur van eerewacht onderhouden.*

De oprigting was plegtig: 's avonds lof en preek met illuminatie en onder 't lof uitdeeling der medailles.

Het groot zwart kruis waarop de medailles der afgestorvenen gehangen worden en blijven hangen, behoort toe aan de eerewacht.

Jaarlijksch heeft op de pastorie plaats de vergadering der prefecten op den tweeden Kersdag 1 uur na 't lof.

RIJKSARCHIEF HASSELT, PAROCHIEARCHIEF VAN UIKHOVEN, NR. 24.

Aartsbroederschap der Maandelijksche Aanbidding

EISDEN SINT-WILLIBRORDUS, 1876-

Vaandel van de
Broederschap van
de Heilige Philomena
in Kotem.

Broederschap van de Heilige Philomena

KOTEM SINT-PHILOMENA

Broederschap van de Heilige Anna

EISDEN SINT-WILLIBRORDUS, 1812-
HEUSDEN SINT-WILLIBRORDUS

Broederschap van het Heilig Sacrament en de Heilige Rozenkrans

BERINGEN SINT-PIETERSBANDEN, 1909-

Uit het kerkarchief van Beringen:

Broederschap van het Allerheiligste Sacrament des Altaers, Vereenigd met het Broederschap van den H. Roosenkrans te Beringen

Art. I

Dit Broederschap heeft voor doel de godsvrucht tot de H. Maagd Maria, te samen met de vereering van het Allerheiligste Sacrament des Altaers te vervoorederen. Daerom verplichten zich de gebroeders alles in te spannen om hunnen ijver tot dit H. Sacrament te vergrooten, en voornamentlijk hunne hulde aan het zelve te bewijzen met maandelijks dit H. Geheim te vergezellen in de Processie, die er dan gedaen word, als ook in de plegtige Processie van H. Sacramentdag en St. Pieters Banden.

Art. II

Dit Broederschap telt Eerleden en Effective leden, en elk zal zijnen naem laten opschrijven in het Broederschap van den H. Roosenkrans in deze Parochie reeds opgericht.

Art. III

De eerleden zijn de Eerwaerde heeren Deeken, Kapellaens en andere geestelijken van Beeringen, die de som van vijf franken jaerlijks willen bijdragen.

Art. IV

De effective leden zijn de Burgers van Beeringen ten getalle van 34 die zich verplichten willen de Processiën zoo wel binnen als buiten de kerk bij te wonen.

Art. V

Deze betalen jaerlijks vijf franken om het noodige licht aen te koopen, schaffen zich een flambouwstok aen, welke hun door het genootschap zal besteld worden. De overschot dezer inleggelden zal besteed worden tot verciering der Processie.

Art. VI

Zij kiezen onder hun drij bestuurders van het genootschap, die in hun midden eenen penningmeester noemen en alles regelen onder goedkeuring van mijnheer den deken, wat de societijd aengaet.

Art. VII

Deze stellen eenen knecht of bedienden aen, die de flambouwen moet verzorgen, de Processie moet rondzeggen, het vaendel dragen, daegs voor de Processie de klok luyen, en verders alles doen wat de bestuurders hem zullen opleggen.

Art. VIII

De inleggelden en flambouwen hooren de Societijd toe, en die er van af gaet, het geen geschied door weigering van betalen of door drij mael achterevolgens de Processie niet bij te wonen zonder wettige reden, verliest alle aenspraek op zijne bijlage.

Art. IX

Elk lid welk zonder wettige rede de processie niet zal bijgewoond hebben, zal de eerste mael vijftig centiem en de tweede mael eenen frank boetgeld betalen.

Art. X

Elk lid zal op eene gestelde uer en op eene plaats daertoe op het koor aangewezen het allerheiligste Sacrament eene uer komen aenbidden, op de dagen van het veertig uer gebed en de gedurige aenbidding.

Art. XI

Alle jaren daegs na Kermis Processie word er eene plegtige Mis gezongen voor alle de leden zoo wel levende als overledene van het Genootschap.

Art. XII

Sterft iemand der leden, worden alle andere verzocht zijne begrafenis bij te woonen en na de uitvaertmis doet het genootschap eene plegtige lijkmis zingen.

Art. XIII

Na de eerste vorming van het genootschap word niemand meer tot lid aengenomen, ten zij hij door een der leden aen de Bestuenders word voorgesteld en van deze hij gesteund is geworden.

Art. XIV

De bestuenders gaen van dry tot dry jaren af, de eerste mael bij loting, de twee blijvende leden kiezen met den eerwaerde heer deken den nieuwen bestuurder of herkiezen den ouden. De kiezing heeft jaerlijks in de Sacristij plaats na het jaergetijd waervan art. II. Onmiddelijk daarna kiest men den penningmeester en men ziet de rekening van het verlopende jaer na, zoo dat alle jaren een lid afreed en ook eenen penningmeester word aengesteld.

Art. XV

Alle halfjaren haelt de bediende een gedeelte van het inleggeld rond, wanneer hij hem tot een der Processiën gaet uitnodigen.

Art. XVI

Er kunnen aenmoedigende leden aengenomen worden. Deze betalen vijf franken, deelen in het jaergetijd en hebben ook eene lijkmis na hun dood.

Art. XVII

Niets mag aen de bovenstaende regels veranderd worden zonder door de meerderheid der leden te zijn aengenomen.

*Namen der Burgers welke wenschen deel te maken van dit H. Broederschap:
[29 handtekeningen]*

Broederschap van het Heilig Sacrament

EVERSEL SINT-JACOBUS

PAAL SINT-JAN DE DOPER, 1927-

VIVERSEL SINT-QUIRINUS (*Werk van het Dagelijks Bezoek aan het Allerheiligste Sacrament*), 1905-

Aanbiddende Sacramentswacht

GENK SINT-MARTINUS, 1903-

KOERSEL SINT-BRIGIDA

Uit het kerkarchief van Genk:

Geloofd zij Jezus-Christus in het Allerheiligste Sacrament des Altaars. Amen.

De Aanbiddende Sacraments-Wacht

“De Heer is hier en roept U!”

“Ik heb vertroosters gezocht en geene gevonden!”

Art. 1. De Aanbiddende Sacraments-Wacht heeft voor doel:

A) Onzen Goddelijken Zaligmaker in het Allerheiligste Sacrament gezelschap te houden;

B) Zijn Aanbiddelijk Hert aldaar te aanbidden en te vertroosten;

C) Jezus in zijn H. Sacrament inwendig en uitwendig te doen vereeren, voornamelijk door de menigvuldige H. Communie;

D) Alle werken en godvruchten die met het H. Sacrament in betrekking staan te ondersteunen en te verspreiden.

Art. 2. De aanbidding heeft plaats op al de werkdagen, niet op de zon- en feestdagen, van 8 uren 's morgens tot 7 uren 's avonds.

Art. 3. De lijst der leden wordt in eenen register geboekt en in de kerk opgehangen met aanduiding der aanbiddingsuren.

Art. 4. Elk lid gaat de verplichting aan van elke week op gestelden dag en op gestelde uur, zijne wachttuur godvruchtig voor het Allerheiligste door te brengen.

Vaandel van de Broederschap van het Heilig Sacrament in Paal.

Vaandel van de Aanbiddende Sacramentswacht in Genk.

H. Sacramentswacht

Uren	M.	D.	W.	D.	V.	Z.
9 - 10						
10 - 11						
11 - 12						
12 - 1						
1 - 2						
2 - 3						
3 - 4						
4 - 5						
5 - 6						
6 - 7						

Catalogo van de Aanbiddende Sacramentswacht in Genk.

Art. 5. De aanbidders zullen het zich tot eer en plicht rekenen, juist op tijd voor hunnen Goddelijken Meester op wacht te zijn; ingeval van onverzettelijk belet zullen zij zich doen vervangen, doch nooit door kinderen.

Art. 6. Ieder lid betaald jaarlijks in de Octaaf van het H. Sacrament, 50 centiem.

De kas door deze stortingen gevormd wordt ter eere het H. Sacrament besteed. Voor ieder lid dat afsterft wordt hiervan eene gezongene mis gedaan. Jaarlijks op den Vrijdag na de Octaaf van het H. Sacrament wordt er eene mis en eene Algemeene H. Communie opgedragen voor de levende en overledene leden.

Art. 7. De leden worden verzocht voor ieder lid dat afsterft, ééne uur aanbidding en ééne H. Communie te houden, zoo mogelijk op den dag en vòòr de mis die tot zijne zielelafenis zal gezongen worden. Onder de mis gaan de leden ten offer.

Art. 8. Op Allerheiligste Sacramentsdag, feestdag der Broederschap, algemeene H. Communie, die voornamelijk wordt opgedragen voor de levende- en afgestorven leden.

Art. 9. Huisgezinnen die de verplichting aangaan één hunner huisgenooten te sturen om hunne aangeduide wachtuur voor het H. Sacrament door te brengen, worden in de Aanbiddende Sacraments-Wacht opgenomen. De persoon van 't huishouden op wiens naam de wachtuur ingeschreven is, heeft bij afsterven ALLEEN recht op eene zielemis.

Art. 10. Oude, gebrekkige of ziekelijke menschen onbekwaam om naar de kerk te komen, worden in de Broederschap aangenomen mits ééne uur aanbidding aan huis te houden.

Art. 11. De leden hebben een erkenningsteeken en bekleeden in de Processie van het Allerheiligste eene eereplaats.

Art. 12. Onder de 16 jaren wordt niemand aangenomen.

Art. 13. Het Bestuur bestaat uitsluitelijk uit vrouwspersonen deelmakende der Aanbiddende Sacraments-Wacht.

Art. 14. Het bestuur kiest zijne Voorzitster en zijne Schrijfster-Schatbewaarster.

Art. 15. De Bestuurraad vergadert naar beliefte, regelt alle belangen der Broederschap en beslist met meerderheid van stemmen over het aannemen van nieuwe leden.

Art. 16. Door de zorg van den Bestuurraad zal de kerk, het Hof van den Verborgen God onzer Tabernakelen, tweemaal 's jaars gansch opgekuischt worden, éénen keer na den Winter vòòr Paschen, éénen anderen keer na den Zomer vòòr Allerheiligen.

Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van VII Weeën

GENK SINT-MARTINUS, 1914 -

LAAK ONZE-LIEVE-VROUW VAN ZEVEN WEEËN, 1899-

Uit het ledenregister van de Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van VII Weeën in Genk.

Broederschap van Sint-Bavo en de Drie Gezusters

EVERSEL SINT-JACOBUS, 1864-

Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw aan de Staak

KOERSEL SINT-BRIGIDA, 1910-

Brochure van de Broederschap van
Onze-Lieve-Vrouw aan de Staak in Koersel.

Brochure van de Broederschap
van Sint-Bavo en de Drie
Gezusters in Eversel.

VOORWAARDEN

Om lid te worden van het Broederschap

Om lid te worden van het Broederschap van Onze Lieve Vrouw aan den Staak, moet men

1° Ingeschreven worden in het register dat in de kapel bewaard wordt.

2° Dagelijksch een klein gebed zegen ter eere van Onze Lieve Vrouw aan den Staak.

3° Jaarlijks de som van 50 centiemen betalen op den 15 van Oogstmaand, feestdag van O.-L.-Vrouw Hemelvaart ofwel op een dag onder de octaaf. Men kan ook eens voor 't leven de som van 6 fr. betalen.

VOORDEELEN

VAN HET

BROEDERSCHAP

1° Op de feestdagen van O.-L. Vr. Boodschap, van O.-L. Vrouw Hemelvaart, van O.-L.-Vrouw Geboorte en van O.-L.-Vrouw Onbevlekt Ontvangenis, wordt in de kapel het H. Misoffer opgedragen ter intentie van de leden van het Broederschap.

2° Alle Vrijdagen des jaars wordt in de kapel na de H. Mis een tientje gebeden terzelider intentie.

3° Bij het afsterven van een lid van het broederschap, wordt, zoo spoedig mogelijk, eene Lieve Vrouwe Mis gelezen in de kapel tot lafenis zijner ziel.

Broederschap van de Heilige Cornelius

KOERSEL SINT-BRIGIDA, 1889-

Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw Hulp der Christenen

ZOLDER SINT-HUBERTUS EN VINCENTIUS, 1828-

Broederschap van de Heilige Lucia

HELCHTEREN SINT-TRUDO, 1888-

Broederschap van de Heilige Mis van Eerherstel

HEUSDEN SINT-WILLIBORDUS, 1908-

VIVERSEL SINT-QUIRINUS (*Aartsbroederschap der H. Mis van Eerherstelling*), 1893-

Aartsbroederschap der Allerheiligste

Drievuldigheid tot Verlossing der Christene Slaven

HEUSDEN SINT-WILLIBORDUS, 1701-, HERNIEUWD IN 1803

Broederschap van Onze-Lieve-Vrouw van Loreto

BOLDERBERG KLUIS, 1679-

Enkele veel vermelde gebeden

NAAR DE MEHELSE CATECHISMUS VAN 1954.

Het Onze Vader

Onze Vader, die in de hemelen zijt,
Geheiligd zij uw naam;
Uw rijk kome;
Uw wil geschiede op aarde als in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood;
En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven
aan onze schuldenaren;
En leid ons niet in bekoring;
Maar verlos ons van het kwade. Amen

Het Weesgegroet

Wees gegroet, Maria, vol van genade;
De Heer is met u;
Gezegend zijt gij boven alle vrouwen;
En gezegend is de vrucht van uw lichaam, Jezus.
Heilige Maria, Moeder Gods,
bid voor ons, arme zondaars,
nu en in het uur van onze dood. Amen.

De twaalf artikelen van het geloof

1. Ik geloof in God de almachtige Vader, Schepper van hemel en aarde;
2. En in Jezus-Christus, zijn enige Zoon, onze Heer;
3. Die ontvangen is van de heilige Geest, en geboren uit de Maagd Maria;
4. Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, gekruisigd is, gestorven en begraven;
5. Die nedergedaald is ter helle; de derde dag verrezen uit de doden;
6. Die opgeklommen is ten hemel, en zit aan de rechterhand van God, zijn almachtige Vader;
7. Van daar zal Hij komen oordelen de levenden en de doden.
8. Ik geloof in de heilige Geest;
9. De heilige katholieke Kerk, de gemeenschap van de heiligen;
10. De vergiffenis van de zonden;
11. De verrijzenis van het vlees;
12. Het eeuwig leven. Amen.

Het angelus

De engel des heren heeft aan Maria geboodschapt;
En zij heeft ontvangen van de heilige Geest.
Wees gegroet, Maria, ...
Zie de dienstmaagd des Heren;
Mij geschiede naar uw woord.
Wees gegroet, Maria, ...
En het Woord is vlees geworden;
En het heeft onder ons gewoond.
Wees gegroet, Maria, ...
Bid voor ons, heilige Moeder Gods;
Opdat wij de beloften van Christus waardig worden.

Laten wij bidden
Wij bidden U, o Heer, stort uw genade in onze harten, opdat wij,
die door de boodschap van de engel de menswording van Christus
uw Zoon gekend hebben, door zijn lijden en kruis gebracht worden
tot de glorie van de verrijzenis.
Door dezelfde Christus onze Heer. Amen.